SSB

Millî Üretimden
Küresel Başarıya

Alt Yüklenici ve Tedarik Yönetimi Çalıştayı

Prof. Dr. Haluk Görgün
Savunma Sanayii Başkanı

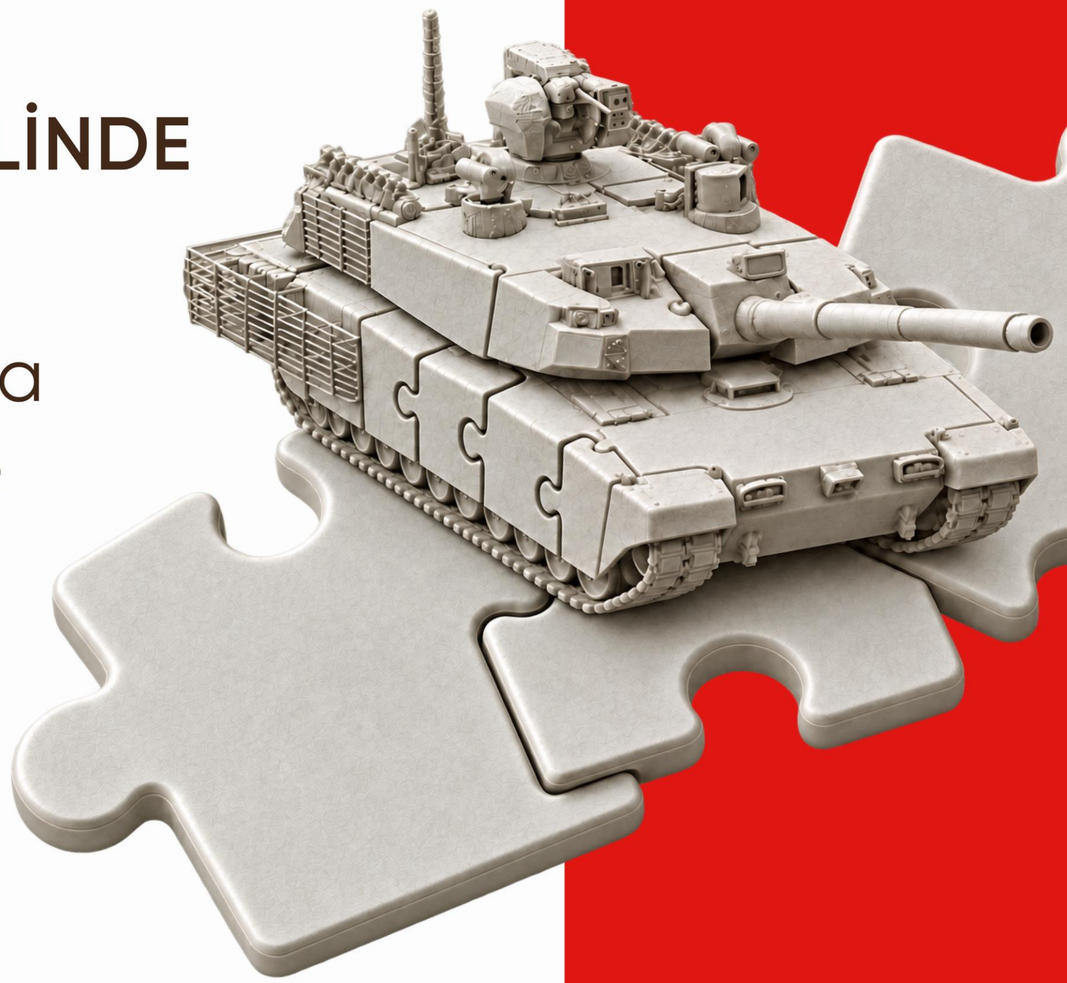
16 Ekim 2026

SSB

STRATEJİK BAĞIMSIZLIĞIMIZIN TEMELİNDE **MİLLÎ ÜRETİM KABİLİYETİMİZ VAR**

Savunma sanayiimizin başarısında, ana yüklenicilerimizden alt yüklenicilerimize uzanan güçlü bir üretim ekosisteminin imzası bulunuyor.

Güvenlik ithal edilebilen bir meta değil, inşa edilen bir imtiyazdır.



SSB

Tam bağımsız Savunma Sanayii yolunda

%83 yerlilik



Millî Teknoloji ve Millî Yetkinlik Hamleleriyle
Savunma Sanayiimiz bugün dünya liginde.

SSB

Savunma Sanayii ekosistemimiz

4.000+ FİRMA

135 BİN'E YAKLAŞAN İSTİHDAM

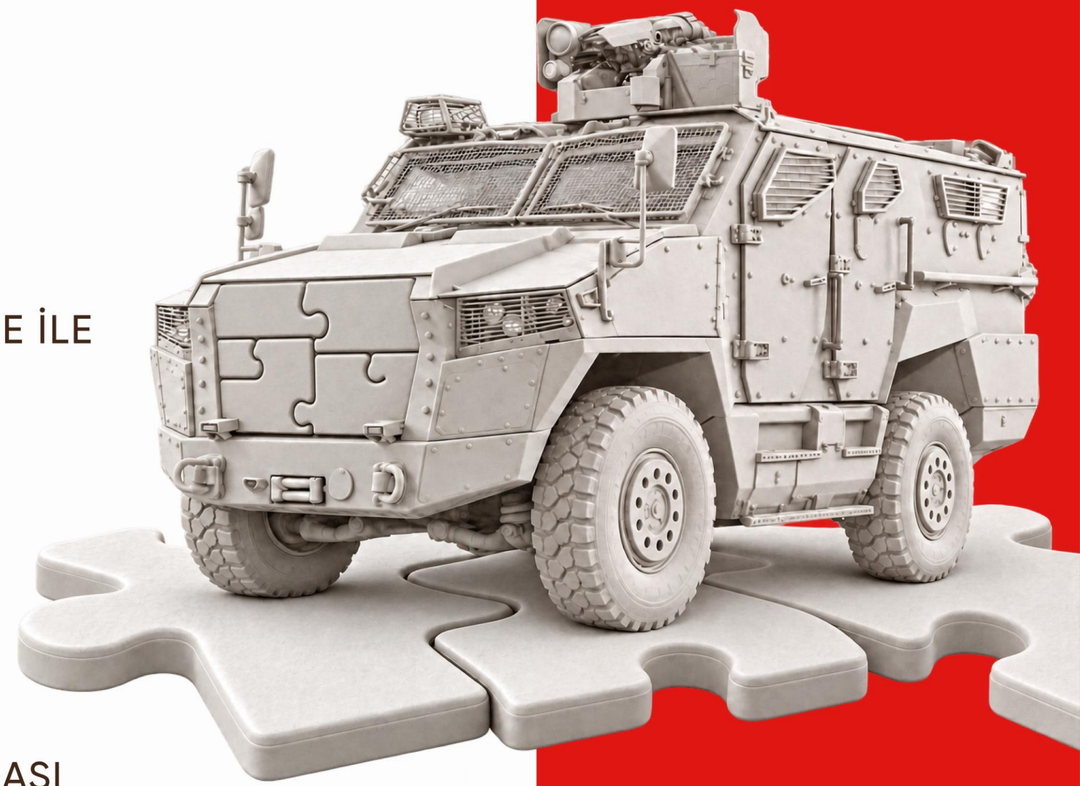
1.400+ PROJE İLE

büyük bir ölçeğe ulaştık.

25 MİLYAR $ CİRO

3,8 MİLYAR $ AR-GE HARCAMASI

bu gücün somut karşılığı.



SSB

İHRACATTA REKOR,
KÜRESEL PAZARDA GÜÇLÜ TÜRKİYE

2025

%48
ARTIŞ İLE

%10
MİLYAR DOLARI AŞAN
TARİHİ İHRACAT REKORU

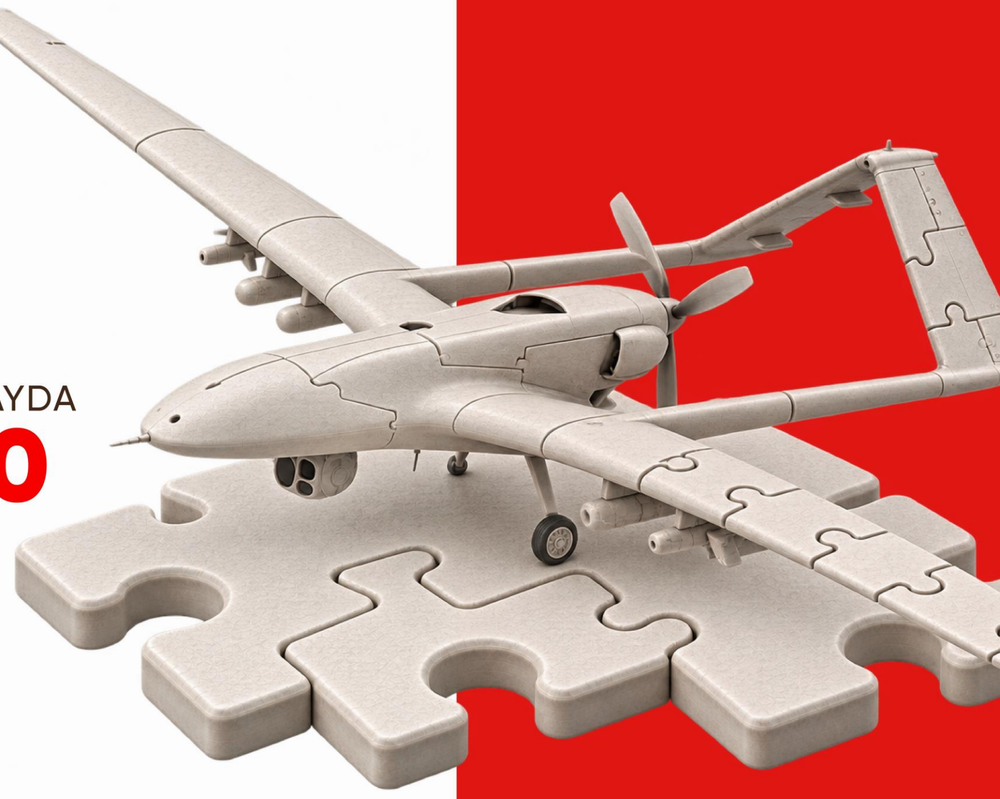
2026

İLK 9 AYDA
%15,6

SON 12 AYDA
%30

BÜYÜME İLE

YILLIK İHRACATIMIZ
10,9
MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ



SSB

YENİ SÖZLEŞMELER,
BÜYÜYEN ÜRETİM KAPASİTESİ

2026 YILINDA

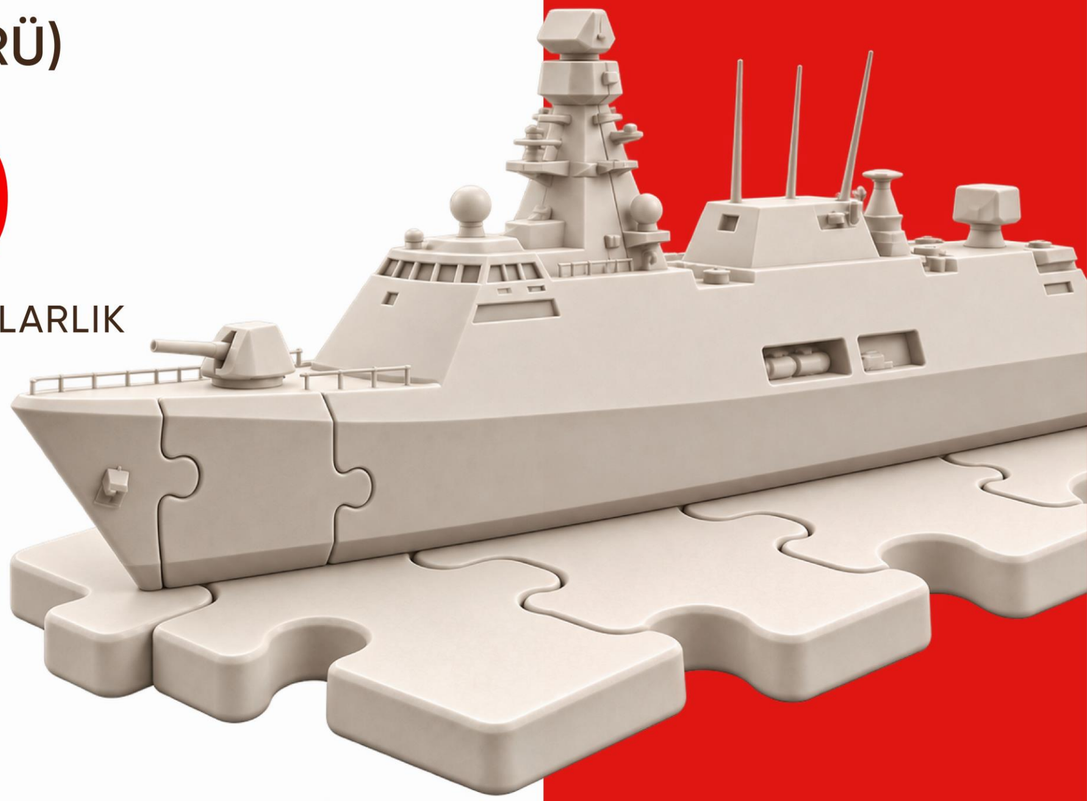
15

MİLYAR DOLARLIK
YENİ SÖZLEŞME

2026 SONUNDA (ÖNGÖRÜ)

20

MİLYAR DOLARLIK
SÖZLEŞME



SSB

TÜRK SAVUNMA SANAYİİ
DÜNYA SAHNESİNDE

İhracatta kilogram
başına değerimiz,
Türkiye ortalamasının
40 katı



Ürünlerimiz bugün 185 ülkeye ulaşıyor

SSB

Savunma ve havacılık ihracatımızın

%56'sı

dünyanın en yüksek standartlarını
uygulayan pazarlarda
NATO müttefiklerimize gidiyor.



Tezgâhınızdan çıkan her parça bugün
müttefik tedarik zincirlerinin güvenilir bir halkası.

SSB

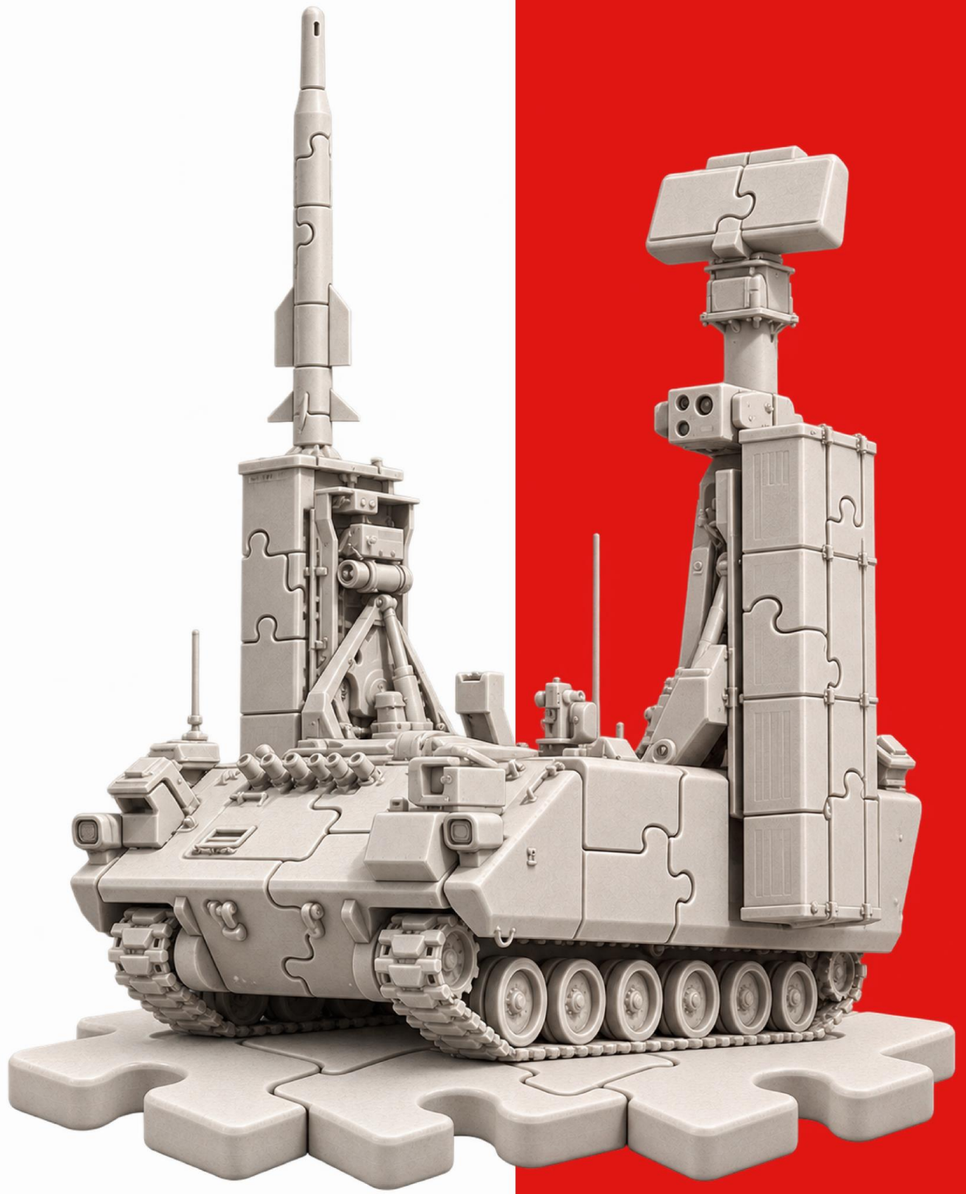
Son **3 yılda**,

ASELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ, HAVELSAN ve STM

16.000+ yurt içi firmayla çalıştı.

Bu firmalara
20 milyar doları aşan sipariş verdi.

Yurt içindeki açık sipariş tutarı
13,4 milyar doları aşıyor.



SSB

GÖRÜNÜRLÜK | YETEN

4.000+
firmamızın kabiliyetini sergiliyoruz.

YETKİNLİK | EYDEP

1.800+ firmamızı değerlendirdik.

1.400+ firmamız A, B ve C
seviyesinde sertifika aldı.

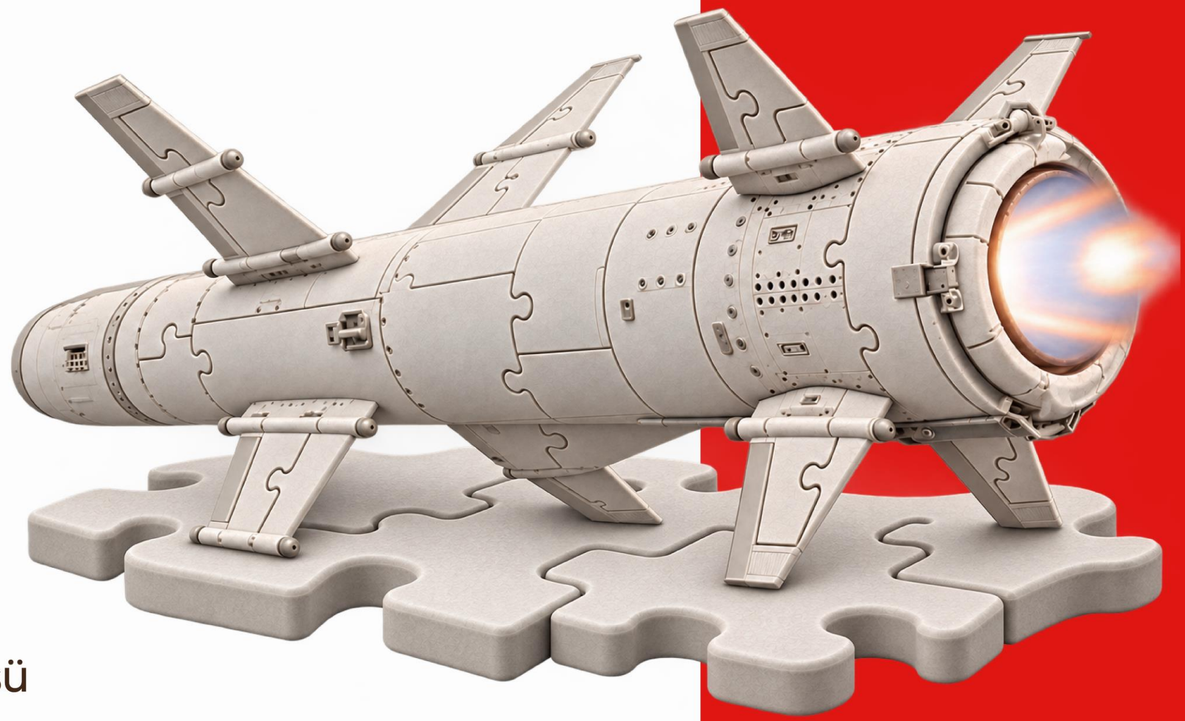
FİNANSAL SAĞLIK | ÜÇ EKSENLİ DESTEK

Uygun koşullu finansmana
erişim ve küresel rekabet gücü
hedefliyoruz.



SSB

FİNANSMANA ERİŞİMDE
3 EKSEN



MEVZUAT

EYDEP A ve B sertifikalı firmalarımıza
döviz kredisi ve **dövizle sözleşme** imkânı

Reeskont ve **yatırım taahhütlü avans kredilerinde** savunma sanayii firması statüsü

EYDEP seviyelerine endeksli
KOSGEB kredi limitleri

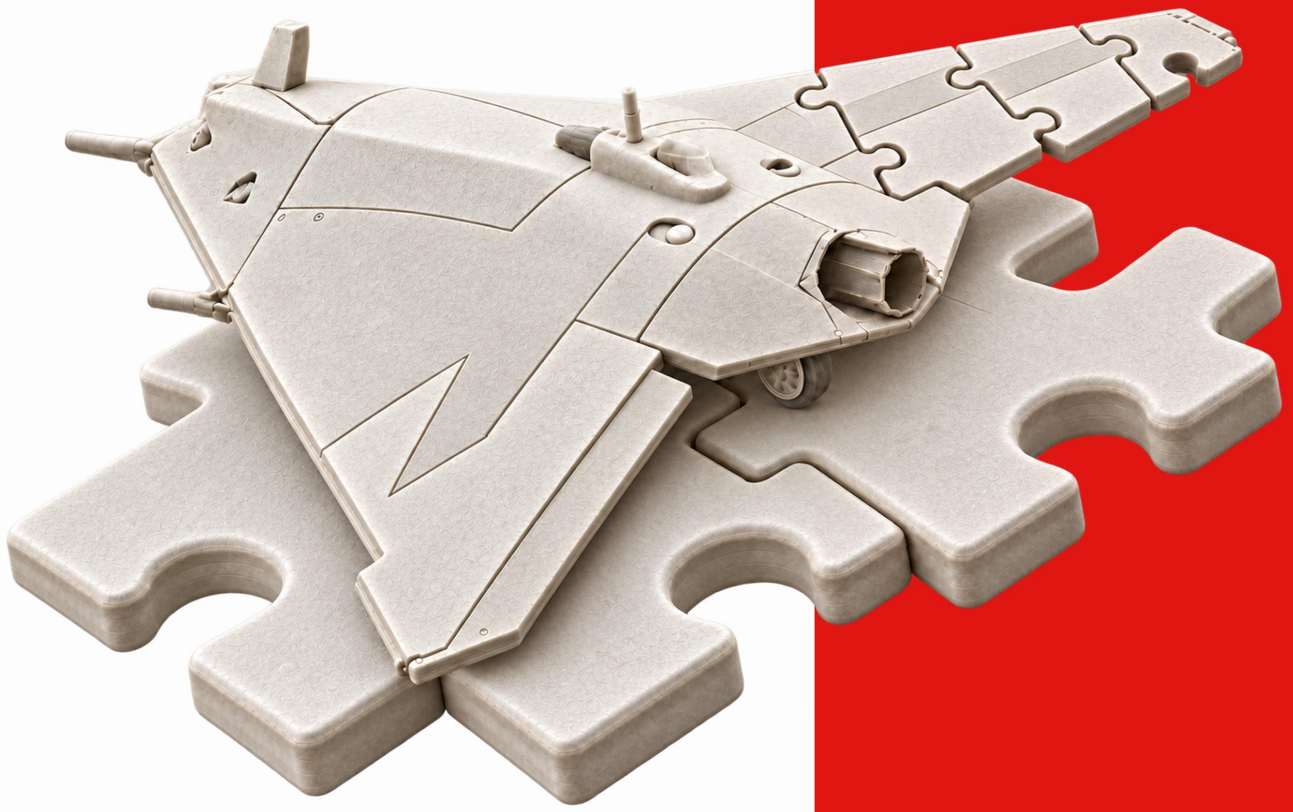
SSB

FİNANS SEKTÖRÜYLE PROGRAMLAR

Kredi Kefalet Programı:
1.600+ firma
11 milyar ₺ üzerinde kredi

Tedarikçi Finansman Desteği:
Sözleşme veya sipariş mektubuyla
ek teminatsız kredi

Bankalarla İş Birliği:
Sektöre özel **yatırım ve işletme paketleri**



SSB

YATIRIMA, ÜRETİME VE GİRİŞİMCİLİĞE DOĞRUDAN DESTEK



Yatırım Kredisi:
SSDF'den yıllık **25 milyon $** bütçe

Yatırım Teşviki:
549 firma, **93,8 milyar ₺** yatırım desteği

2026 Yılı:
34 firma, **12 milyar ₺** yatırıma uygunluk

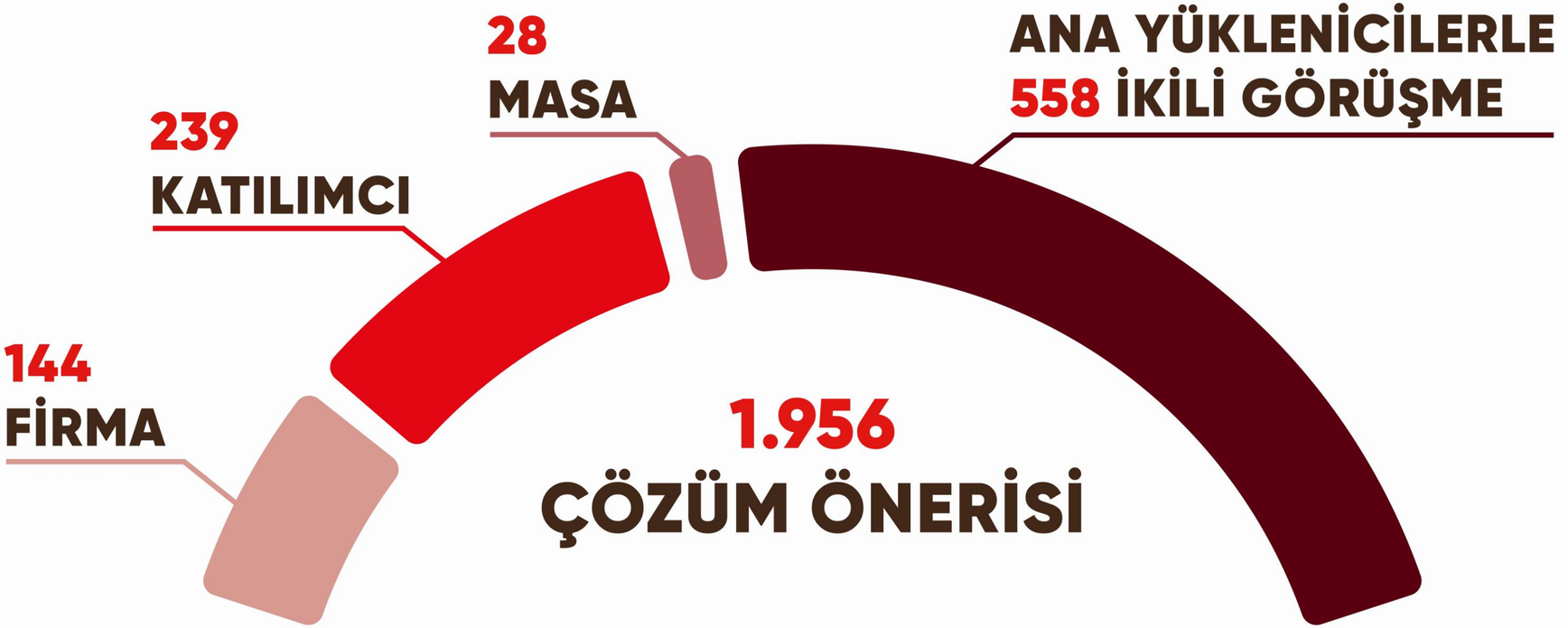
Üretim İzin Belgesi:
Son **3** yılda **34**, **2026**'da **15** görüş yazısı

Girişimcilik:
SSTEK girişim sermayesi fonları, teknopark ve ihtisas OSB destekleri

Finansal Danışmanlık:
İhtiyaca uygun finansmana yönlendirme

SSB

ORTAK AKILDAN
SOMUT ÇÖZÜMLERE





SSB

4 TALEP,
4 SOMUT CEVAP

1. ÖNGÖRÜLEBİLİR ÖDEME

Proje ödemelerimizi tamamen dijitale taşıdık:

Ödeme süresi	**22 > 17 > 7** güne
Fatura vade gecikmesi	**50 > 27 > 4** güne düştü



Ana yükleniciler, alt yüklenici ödemelerini **sistematik bir biçimde** Başkanlığımıza raporluyor.

SSB

2. NİTELİKLİ İNSAN KIYMETİNE ERİŞİM



Millî Yetkinlik Hamlesi ve YÖK iş birliğiyle geleceğin mühendislerini **ekosistemimize** kazandırıyoruz.

SSB

3. KÜRESEL PAZARDA GÜÇLÜ TEMSİL



Fuar Katılımı:
SAHA 2024, **IDEF 2025** ve **SAHA 2026**'da **111** firma

Küresel Görünürlük:
SSB KOBİ Stantları ve **Turkish Tech-Partner Zone**

Uluslararası Fuarlar:
SSDF yıllık **7 milyon $** bütçe ile **50 m²**'ye kadar alan kirası desteği

İhracat Desteği:
SSİ toplantılarında **KOBİ önceliği** ve yetersiz teminata karşı **İGE kefaleti**

SSB

4. YETKİNLİKLE BÜYÜYEN İŞ HACMİ

Yaklaşık
700
EYDEP
sertifikalı firma
vakıf şirketlerimizle
doğrudan çalışıyor.

> KOBİ İŞ PAYI

> EYDEP

> TEKNOLOJİ ÜRÜN KAZANIMI



SSB



Bu sayede

2026 yılında 307 talebi

hızla değerlendirdik.

SSB

EKOSİSTEMİMİZİ GÜÇLENDİRECEK 5 STRATEJİK ADIM

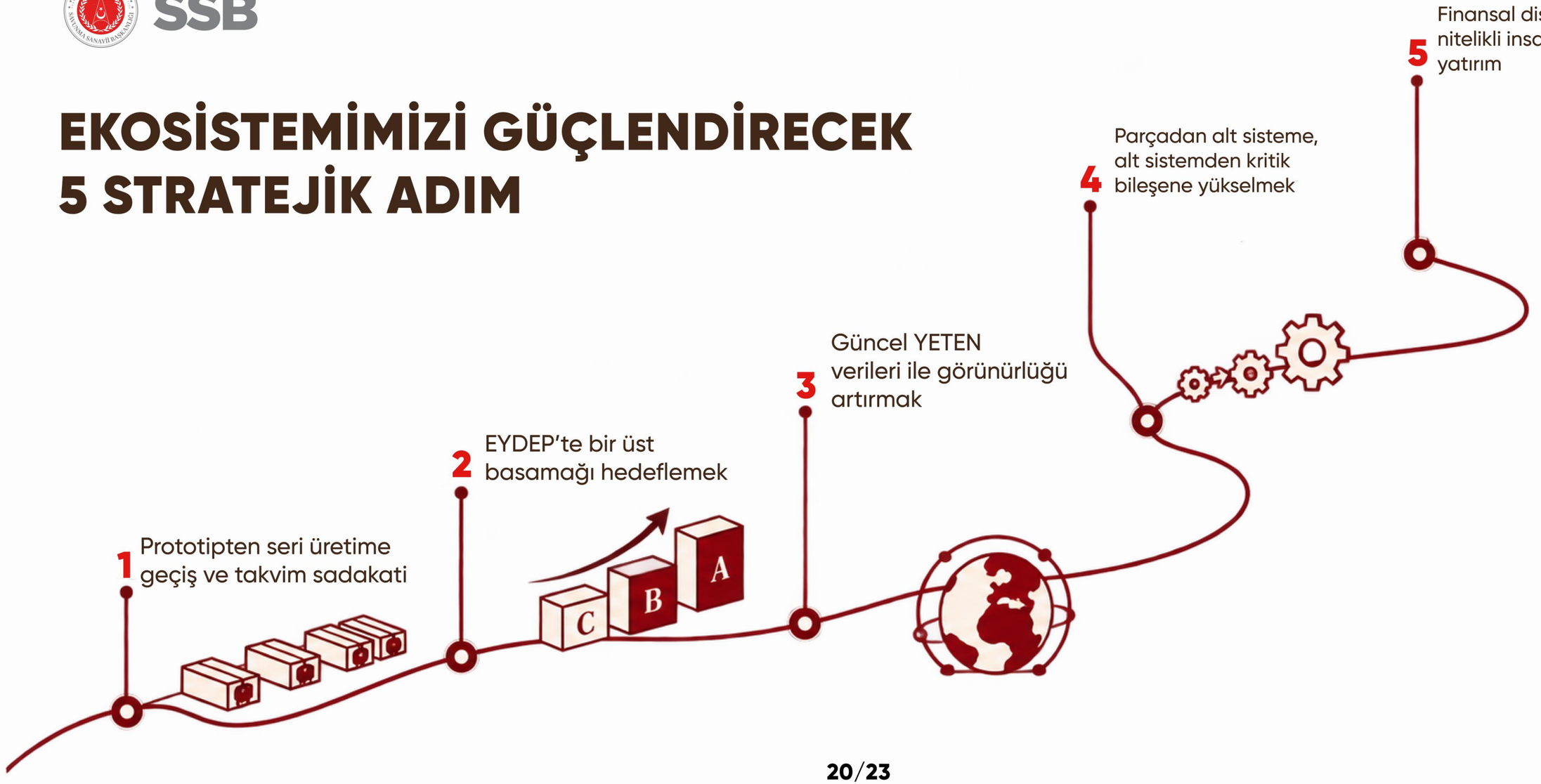
1 Prototipten seri üretime geçiş ve takvim sadakati

2 EYDEP'te bir üst basamağı hedeflemek

3 Güncel YETEN verileri ile görünürlüğü artırmak

4 Parçadan alt sisteme, alt sistemden kritik bileşene yükselmek

5 Finansal disiplin ve nitelikli insan kıymetine yatırım



SSB

ORTAK BAŞARI,
KARŞILIKLI SORUMLULUK

Alt yüklenicilerimizden,
ana yüklenicilerimizle birlikte
dünya pazarlarına açılmalarını;

ana yüklenicilerimizden,
alt yüklenicilerimizi tasarıma erken katmalarını
ve ödeme disiplinini korumalarını bekliyoruz.



SSB

ORTAK
HEDEFİMİZ

- Alt sistem ve kritik bileşende **yerli katkı**
- Ölçekte **rekabetçilik**
- Kendi markasıyla **ihracat yapan** bir **alt yüklenici ağı**



> Türkiye Yüzyılı'nda savunma ve havacılık sanayiimizi daha da yükselteceğiz.

SSB

Millî Üretimden
Küresel Başarıya

Alt Yüklenici ve Tedarik Yönetimi Çalıştayı

Prof. Dr. Haluk Görgün
Savunma Sanayii Başkanı

16 Ekim 2026

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI

SANAYİLEŞME UYGULAMALARI

>>> 1990	1990-2000
Hazır Alım	**Ortak Üretim**
• Yabancı sermaye yatırımları • Teknoloji transferi yoluyla yurt içinde üretim	• Yerli katkının artırılması • Yan Sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi • İhracat odaklı üretime geçilmesi
	

Offset Uygulamaları

Offset

Ürün/hizmet tedarikinde ithalat ve ihracat dengesi

- Savunma sanayii ürün ve hizmet ihracatı
- Öncelikli sanayi ürün ve hizmet ihracatı
- Teknoloji transferi

← Yabancı Yüklenici

ATAK Offset Programı

TUSAŞ bünyesinde pal üretim tesisi kurulumu

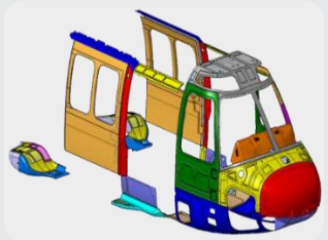
ATAK helikopteri ana ve kuyruk rotor pallerinin üretimi



Temel Eğitim Uçağı Offset Programı



Yan sanayi firmalarında helikopter ön gövde montajı



Yan sanayi firmalarında kompozit ve metalik parça imalatı

SANAYİLEŞME YAKLAŞIMLARI

>>> 1990	1990-2000	2000 -2010	2010 -2020
Hazır Alım	**Ortak Üretim**	**Kısmi Tasarım**	**Özgün Tasarım**
• Yabancı sermaye yatırımları • Teknoloji transferi yoluyla yurt içinde üretim	• Yerli katkının artırılması • Yan Sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi • İhracat odaklı üretime geçilmesi	• Yerli ana yüklenici • Niceliksel yerli katkı • Zorunlu yan sanayi ve KOBİ iş payları • İhracata yönelik üretim • Teknolojik işbirliği	
			

Offset Uygulamaları

Sanayi Katılımı/Offset Uygulamaları

Sanayi Katılımı / Offset (SK/O)

Offset ve yerli katkı kavramlarına bütünsel bakış açısı



Tasarım, analiz, test ve üretim faaliyetlerinin yurt içinde gerçekleştirilmesi

Yan sanayi ve KOBİ'lere iş verilmesi

Ürün / hizmet ihraç alanlarının sınırlandırılması

SK/O Yükümlülüğü

Sözleşme bedelinin en az %70'i

Yerli Katkı

Sözleşme bedelinin en az %...'si

Yan Sanayi/KOBİ İş Payı

Yerli Katkı yükümlülüğünün en az %30'u

KOBİ İş Payı

Yan Sanayii/KOBİ yükümlülüğünün en az %50'si

İhracat

Sözleşme bedelinin en az %...'si

Teknolojik İşbirliği

Sözleşme bedelinin en az %...'si

Yerli Katkı

Sözleşme kapsamında yurt içindeki şirketler, kurum ve kuruluşlar tarafından yurt içinde gerçekleştirilen faaliyetler



- Korvet dizayn, entegrasyon ve analizleri
- Milli 76 mm top atış kontrol sistemi dizaynı
- Deniz tipi milli elektronik destek sistemi üretimi
- Stabilize Makineli Tüfek Platformu dizaynı ve üretimi
- Gemi veri dağıtım sistemi dizaynı ve üretimi
- Yeni nesil sualtı telefonu dizaynı ve üretimi
- EMI/EMC ölçümleri

İhracat

Savunma, anayurt güvenliği, havacılık ve uzay sanayii alanlarındaki ürün / hizmet ihracatı



Teknolojik İşbirliği

Savunma, anayurt güvenliği, havacılık ve uzay sanayii alanlarında Ar-Ge, sanayileşme ve yerlileşme çalışmalarına yüklenici tarafından sağlanan destekler

Tasarım
Geliştirme
Üretim
Entegrasyon

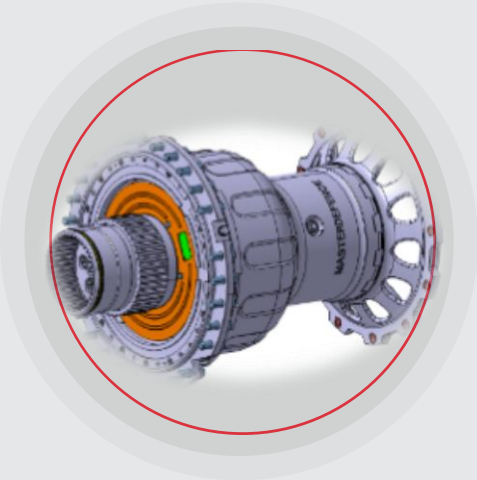
Doğrulama
Test
Kalifikasyon

Sanayi kuruluşları, eğitim ve araştırma kurum ve kuruluşları

Sertifikasyon
Seri Üretim Altyapısı

Nitelikli
İnsan Kaynağının
Yetiştirilmesi ve
Geliştirilmesi

Ürün Geliştirme



Makine, Cihaz, Ekipman



Test

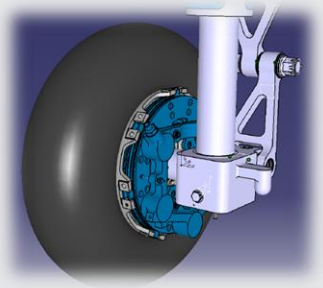


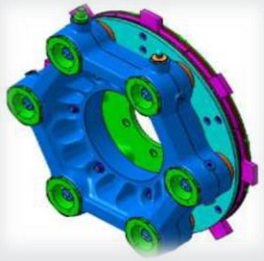
Teknik Eğitim



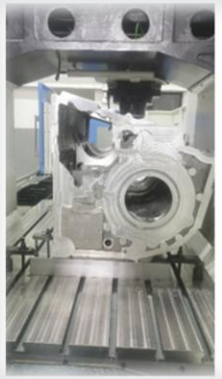
SANAYİ KATILIMI/OFFSET YÜKÜMLÜLÜKLERİ

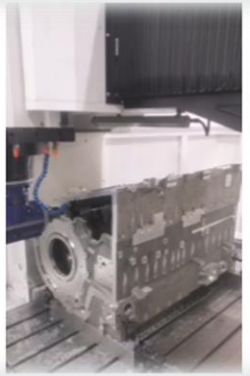
GÖKBEY İniş Takımı Fren – Jant Sistemi Geliştirilmesi	
Yüklenici	TUSAŞ
Desteklenen Firma	MAY FREN Sistemleri
Destek Kapsamı	GÖKBEY iniş takımı fren-jant sistemi tasarımı, üretimi, çevresel ve fonksiyonel testleri ile sivil sertifikasyonuna ilişkin faaliyetlerin finansmanı
Mevcut Durum	Başarıyla tamamlanmış, prototip ürün teslimatı gerçekleştirilmiş ve seri üretim için sipariş verilmiştir.





Transmisyon Gövdesi Geliştirilmesi	
Yüklenici	BMC POWER
Desteklenen Firma	Er Döküm Makine
Destek Kapsamı	BATU motorunun transmisyon gövdesinin yerlileştirilmesine ilişkin faaliyetlerin finansmanı
Mevcut Durum	Başarıyla tamamlanmış, prototip ürün teslimatı gerçekleştirilmiştir.







SANAYİ KATILIMI/OFFSET YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Yerli Resolver Ürün Ailesi Üretimi	
Yüklenici	ASELSAN
Desteklenen Firma	YMTM Teknoloji
Destek Kapsamı	Elektrik motor ürünlerinde geri besleme elemanı olarak kullanılan 3 farklı tipte resolver'ın (ALTAY, STOP, SARP tipi sistemler için) yerlileştirilmesine ilişkin faaliyetlerin finansmanı
Mevcut Durum	Tasarım faaliyetleri devam etmekte olup prototip üretimini müteakip seri üretim için sipariş verilmesi planlanmaktadır.





Yerli ve Milli Gimbal Kamera Geliştirilmesi	
Yüklenici	HAVELSAN
Desteklenen Firma	Asisguard
Destek Kapsamı	Kara/hava platformlarında kullanılmak üzere yerli gimbal kamera geliştirilmesi
Mevcut Durum	Başarıyla tamamlanmış, prototip ürün teslimatı gerçekleştirilmiştir.



SANAYİ KATILIMI/OFFSET YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Yatay Mill/Turn Operasyonuna Yönelik Tezgah Yatırımı	
Yüklenici	ROKETSAN
Desteklenen Firma	Alpteknik, Seyir Savunma, Merkad Makine
Destek Kapsamı	Kapsül üretimi tedarik zinciri sürecinin daha etkin hale getirilmesi ve niteliğinin artırılması amacıyla yatay mill/turn operasyonuna yönelik tezgah yatırımı yapılması
Mevcut Durum	Tezgahların kurulumu tamamlanmıştır.



Yakıt Tankı Dolumu & Helyum Sızdırmazlık Testi Alt Yapısı Geliştirilmesi	
Yüklenici	TÜBİTAK SAGE
Desteklenen Firma	Nesa Havacılık, Mina Uzay ve Havacılık
Destek Kapsamı	Yakıt tankı dolumu ve helyum sızdırmazlık testine yönelik tedarik zinciri sürecinin daha etkin hale getirilerek SOM, ÇAKIR, DENİZ ATMACA VE KARA ATMACA gibi projelerde hedeflenen üretim kapasitesine ulaşılabilmesi için altyapı kurulumu
Mevcut Durum	Devam etmektedir.



SANAYİ KATILIMI/OFFSET YÜKÜMLÜLÜKLERİ

OKHAN-İDA Sistemlerinin Tedariki	
Yüklenici	Anadolu Deniz İnşaat Kızakları
Desteklenen Firma	Kayacı Savunma
Destek Kapsamı	İDA'ya entegre edilecek sistemlerin tedariki (X Band ARPA radarı, termal kamera, telemetri sistemi, elektro optik kameralar vb.)
Mevcut Durum	Sistemlerin tedariki tamamlanmış ve İDA'ya entegre edilmiştir.



Teknik Eğitim Desteği	
Yüklenici	TUSAŞ
Desteklenen Firma	Muhtelif yan sanayi firmaları ve KOBİ'ler
Destek Kapsamı	TUSAŞ Akademi bünyesindeki teknik eğitimlerin ücretsiz olarak verilmesi
Mevcut Durum	Eğitim faaliyetleri devam etmekte olup 3 yılda toplam 75 firmadan 1150 katılımcıya yaklaşık 27.000 saat teknik eğitim verilmiştir.

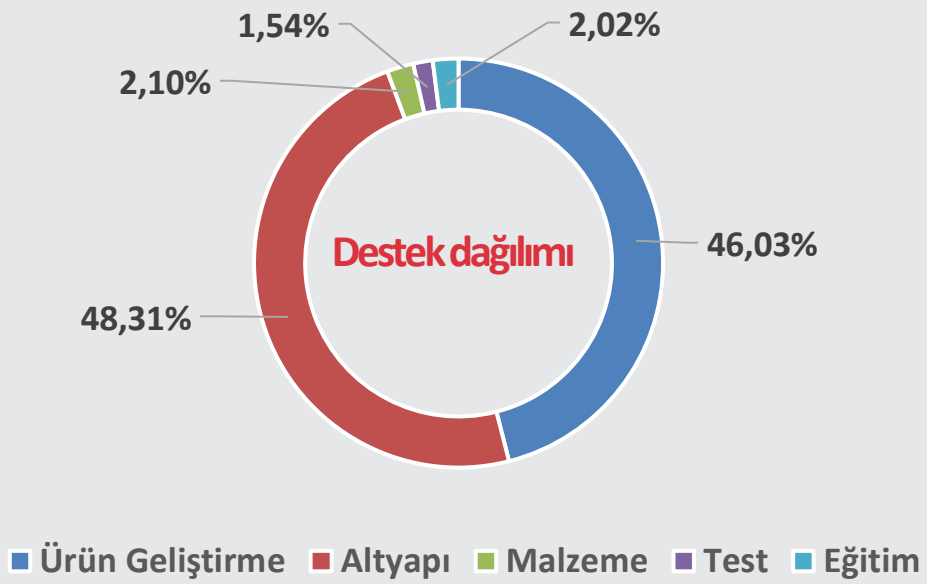


Teknolojik İşbirliği

200'ün üzerinde ön onay

231 Milyon ABD Doları destek

350 firma/kurum





SANAYİLEŞME YAKLAŞIMLARI

>>> 1990	1990-2000	2000 -2010	2010 -2020	2020 -2030
Hazır Alım	**Ortak Üretim**	**Kısmi Tasarım**	**Özgün Tasarım**	**Temel ve İleri Teknolojiler**
• Yabancı sermaye yatırımları • Teknoloji transferi yoluyla yurt içinde üretim	• Yerli katkının artırılması • Yan Sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi • İhracat odaklı üretime geçilmesi	• Yerli ana yüklenici • Niceliksel yerli katkı • Zorunlu yan sanayi ve KOBİ iş payları • İhracata yönelik üretim • Teknolojik işbirliği		• Niteliksel yerli katkı • Sürdürülebilirliğin sağlanması • Altyapı ve yetenek tespiti ve değerlendirmesi
				

Offset Uygulamaları

SK/O Uygulamaları

Sanayileşme Uygulamaları

Niteliksel yerli katkı

Sürdürülebilirlik

Geniş ekosistem

YETEN SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ

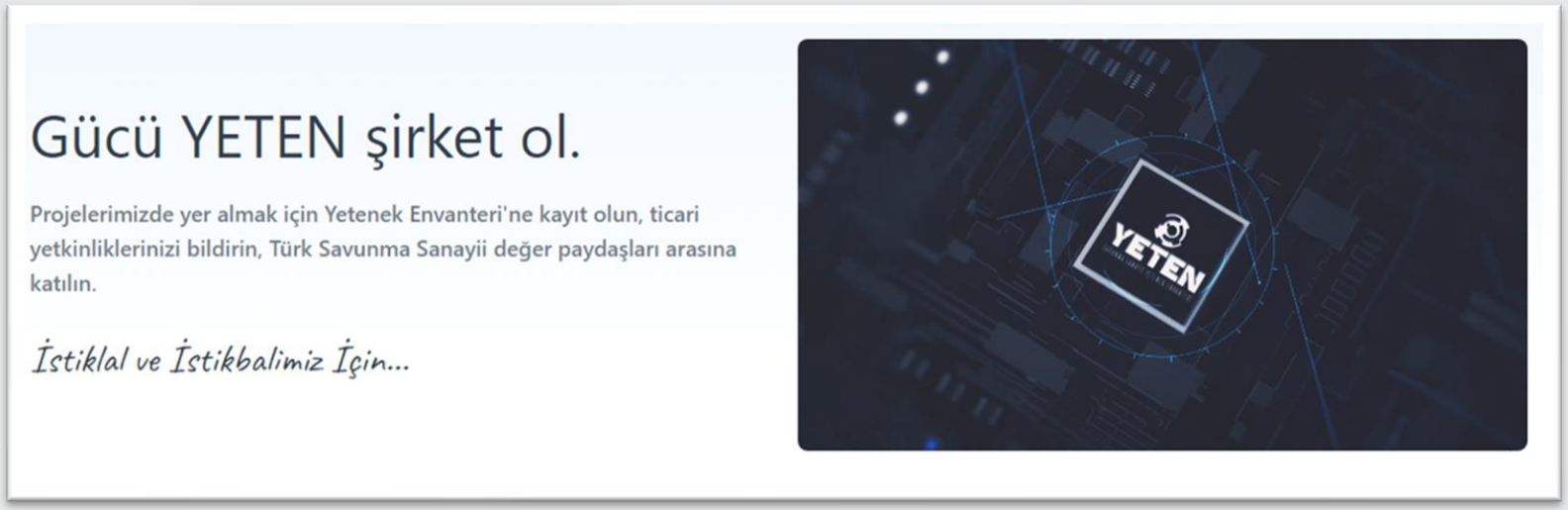
EYDEP

Sanayileşme Yükümlülükleri

Yerli Yüklenici

Savunma Sanayii Yetenek Envanteri (YETEN)

Savunma sanayii kurum/kuruluşlarının ürün, kabiliyet ve yetkinliklerinin analizi



yeten.ssb.gov.tr

Yaklaşık 11.000 ürün

4.000'den fazla firma

Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destek Programı (EYDEP)

Savunma sanayiinde faaliyet gösteren/göstermek isteyen firmaların endüstriyel yetkinlik envanterlerinin çıkarılması



1.890 değerlendirme

300'den fazla değerlendirici



Sanayileşme Yükümlülüğü

Nitelikli yerli katkı

Tabana yayılan sanayi katılımı

Yurt İçi Katma Değer

Sözleşme bedelinin en az %...'si

Yan Sanayi/KOBİ İş Payı

Sözleşme bedelinin en az %21'i

EYDEP İş Payı

Yan Sanayi/KOBİ tarafından yapılacak işlerin en az %70'i

Çözüm Ortağı Listesi

Projede görev alacak belirli alt yükleniciler

Teknoloji ve Ürün Kazanımı

Sözleşme bedelinin en az %2'si

Sanayi Katılımı Planı

NO	İŞ PAKETİ	ÜRÜN KÜT. ÜRÜN NO	İŞİN NİTELİĞİ									İŞİ YAPACAK ŞİRKET/ KURUM/ KURULUŞ
			Tasarım	Üretim	Entegrasyon	Test - Doğrulama	Sistem Müh.	Sertifikas.	Loj. Des.	Proje Yön.	Diğer	
YÜKLENİCİ												
1												
2												
....												
TOPLAM												
YAN SANAYİİ												
1												
2												
....												
TOPLAM												
KOBİ												
1												
2												
....												
TOPLAM												
YİKD TOPLAM												
EYDEP İŞ PAYI												
1												
2												
....												
TOPLAM												
YABANCI ALT YÜKLENİCİLER												
1												
2												
....												
TOPLAM												

Yurt içinde gerçekleştirilecek faaliyetler ve ilgili alt yükleniciler

- ✓ YİKD, Yan Sanayi/KOBİ İş Payı ve EYDEP İş Payı yükümlülük oranları
- ✓ Projede görev alacak firmalar
- ✓ Çözüm Ortağı Listesi'nde belirtilen sistem/alt sistem/bileşen/iş ve/veya hizmet kalemler ve yerli alt yükleniciler
- ✓ Yurt içinde gerçekleştirilecek faaliyetlerin niteliği (tasarım, üretim, entegrasyon vb.)
- ✓ Yurt dışından tedarik edilecek kalemler



- Katma değerli ürünler
- Sektörel ve teknolojik derinlik
- Tabana yayılmış sanayi katılımı
- Geniş ekosistem sürdürülebilirliği
- Çift kullanım

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI 2026

www.ssb.gov.tr

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞI

YETEN
SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ

SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ

(YETEN 2.0) PROJESİ

Ekim 2026

Savunma Sanayii ile ilk temas noktası

Savunma Sanayii Yetenek Envanteri (YETEN) ile Savunma Sanayii Başkanlığı olarak sektör ile ilgili güncel yetenek, alt yapı ve ürün bilgilerine anında ulaşılabileceği bir Uygulama Yazılımı geliştirmiş ve kullanıma açılmıştır.

Savunma Sanayii Yetenek Envanteri (YETEN) ile Savunma Sanayii firmaları arasındaki olan etkileşimin artırılarak, aynı dilin kullanılarak ve sektör bilgilerinin bir alanda toplanması sağlanmıştır.

YETEN 2.0 ile Sektör verilerinin toplanması amacı ile;

- **Yönetilebilir,**
- **Güncellenebilir,**
- **Genişleyebilir,**
- Yüksek yoğunlukta ve güvenlikte bilgi taşıma işlemini yerine getirebilir,

Yeni yazılım teknolojileri desteği ile alt yapı oluşturulacaktır.

4155 YETEN Üye Firma Sayısı · 10748 Ürün · 1883 EYDEP Değerlendirme Sayısı

Gücü YETEN şirket ol.

Projelerimizde yer almak için Yetenek Envanteri'ne kayıt olun, ticari yetkinliklerinizi bildirin, Türk Savunma Sanayii değer paydaşları arasına katılın.

İstiklal ve İstikbalimiz İçin...



YETEN NEDİR?

Neden var?

Yeten şirketlerin ürün, yetkinlik ve kabiliyetlerini merkezi bir yapı altında toplayan, Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından izlenebilir kılan ve kurumlar arası etkileşimi güçlendiren dijital bir ekosistemdir.

Amacımız

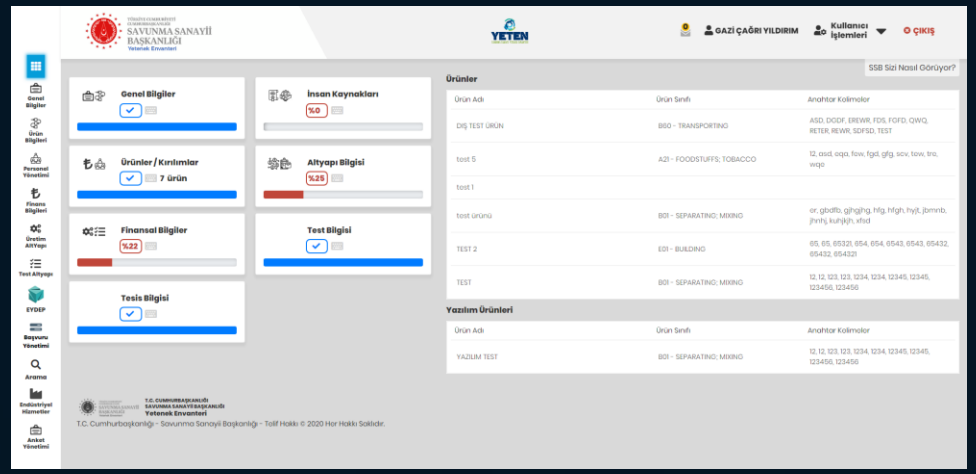
YETEN ÜYE FİRMA SAYISI 4146 ÜRÜN 10745 EYDEP DEĞERLENDİRME SAYISI 1881

Gücü YETEN şirket ol.

Projelerimizde yer almak için Yetenek Envanteri'ne kayıt olun, ticari yetkinliklerinizi bildirin,
Türk Savunma Sanayii değer paydaşları arasına katılın.

İstiklal ve İstikbalimiz İçin...

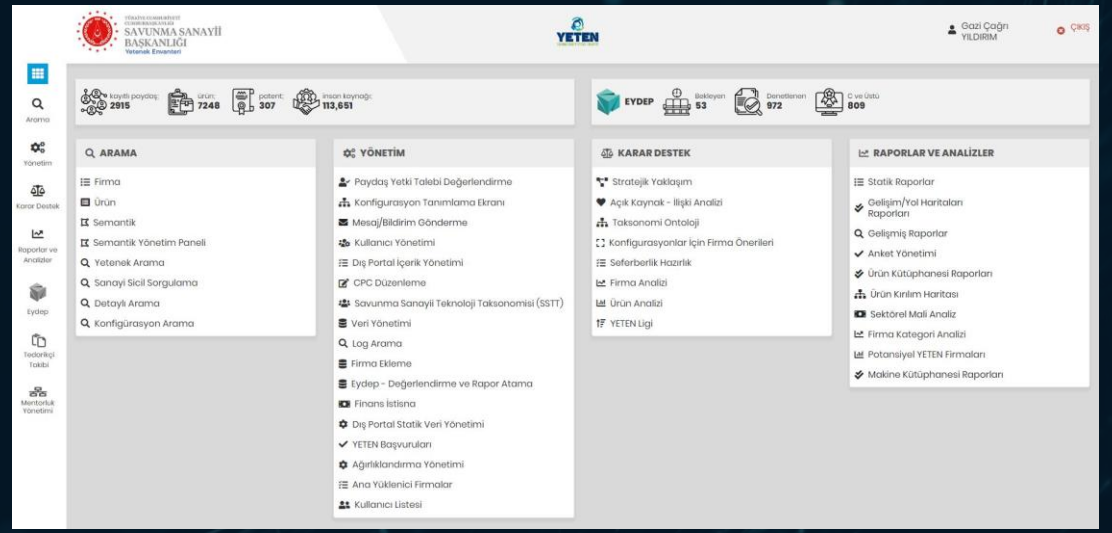
İnternet/SavNET Kullanıcı Ara Yüzü



www.yeten.ssb.gov.tr

https://yeten.savnet.net.tr

İç Portal Kullanıcı Ara Yüzü



Çevik, Geniş ve Derin Savunma Sanayi Tabanı,

Savunma Sanayii Yatırımlarına Stratejik Yaklaşım,

Yenilikçi ve Rekabetçi Bir Savunma Endüstrisi,

Sağlam Bir Savunma Sanayii İhracat Yeteneği,

Savunma ile Sanayii'nin Ortaklığıyla, Türkiye'nin Geleceğe Hazırlık Yapmasını Sağlamak,


Savunma Sanayii Firmaları
Sivil Firmalar
Üniversite
Veri
Veri
Veri
Veri
YETEN
SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ
Devlet Kurumları
Enstitüler

İnsan Kaynağı Verisi

Finans Verisi

Ürün Verisi

Üretim Alt Yapı Verisi

Test Alt Yapı Verisi

YETEN
SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ

Kümelenmeler

Çift Kullanım

Alt Yapı İhtiyaçları

Yeni Oyuncular

Yeni Teknolojiler

Dijital Dönüşümün Merkezinde

Mevcut Durum

Geleneksel yetenek yönetim sistemleri, günümüzün hızla değişen ihtiyaçların karşılamakta yetersiz kalıyor.

Veri siloları, sınırlı erişim ve manuel süreçler operasyonel verimliliği düşürüyor.

YETEN 2.0 Vizyonu

Modern, entegre ve yapay zeka destekli bir platform ile yetenek yönetimini tamamen dijital hale getirilmesi.

YETEN'e Mobil erişim, gerçek zamanlı veriler ve akıllı analizlerle takip

YETEN 2.0 İle Kazanılacak Temel Yetenekler

Modernizasyon

YETEN 1.0'ın tüm yetenekleri modern teknolojilerle yeniden tasarlanıyor

Sanayi Destek ve Yetkinlik Yönetimi Modülü

Yetkinlik, tahsis ve destek süreçlerini yönetimi hedeflenmektedir.

Mobil Platform

Telefon ve tablet uygulamaları ile her yerden erişim

Yapay Zeka

Akıllı senaryo analizi ve öngörü yetenekleri

Ekosistem Entegrasyonu

Dış Paydaş Erişimi

Tedarikçiler, distribütörler ve iş ortaklarınızın YETEN verilerine
güvenli erişimini sağlanması

- Rol bazlı yetkilendirme
- Güvenli API entegrasyonu
- Şeffaf işbirliği ortamı

Kamu Kurumları ile Entegrasyon

Kamu kurumlarıyla güvenli, kesintisiz ve gerçek zamanlı veri entegrasyonu.

- Gerçek zamanlı veri akışı
- Çift yönlü senkronizasyon
- Tutarlı veri bütünlüğü

SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ (YETEN 2.0) PROJESİ

- Sektörün Bilgisini Toplanması
- Standartlaşma ve Ortak Dil
- Analiz
- Teknolojik Açıkların Belirlenmesi
- Etki Analizi
- Yatırım Alanlarını Belirleme
- Yönlendirme
- İhtiyaçların Karşılanması
- Paydaşlar ile Veri Alış Verişi
- Paydaşların Canlı Veri Akışı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞI

YETEN
SAVUNMA SANAYİİ YETENEK ENVANTERİ

TEŞEKKÜRLER

Savunma Sanayii ile ilk temas noktası

Bilgi ve Sorularınız için

yeten@ssb.gov.tr

ENDÜSTRİYEL YETKİNLİK DEĞERLENDİRME VE DESTEKLEME PROGRAMI

SSB | EYDEP
ENDÜSTRİYEL YETKİNLİK DEĞERLENDİRME ve DESTEKLEME PROGRAMI

01 HAKKIMIZDA

02 BEKLENTİ VE İHTİYAÇLAR

03 NASIL İLERLİYORUZ

04 DEĞERLENDİRME

05 TEDARİKÇİ EKOSİSTEMİ

06 SERTİFİKASYON MODELİ

07 DESTEKLEME SÜRECİ

08 KAZANIMLAR

Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destekleme Programı (EYDEP):

Savunma sanayii alanında faaliyet gösteren ya da faaliyet göstermek isteyen firmaların;

- Endüstriyel yetkinlik envanterlerinin çıkarılması için **değerlendirme,**
- Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda geliştirilmesi için tespit edilen alanlarda **destekleme,**
- Ana yüklenici firmaların tedarik sistemini **geliştirmek**

Amacıyla 2017 yılında başlatılmıştır.

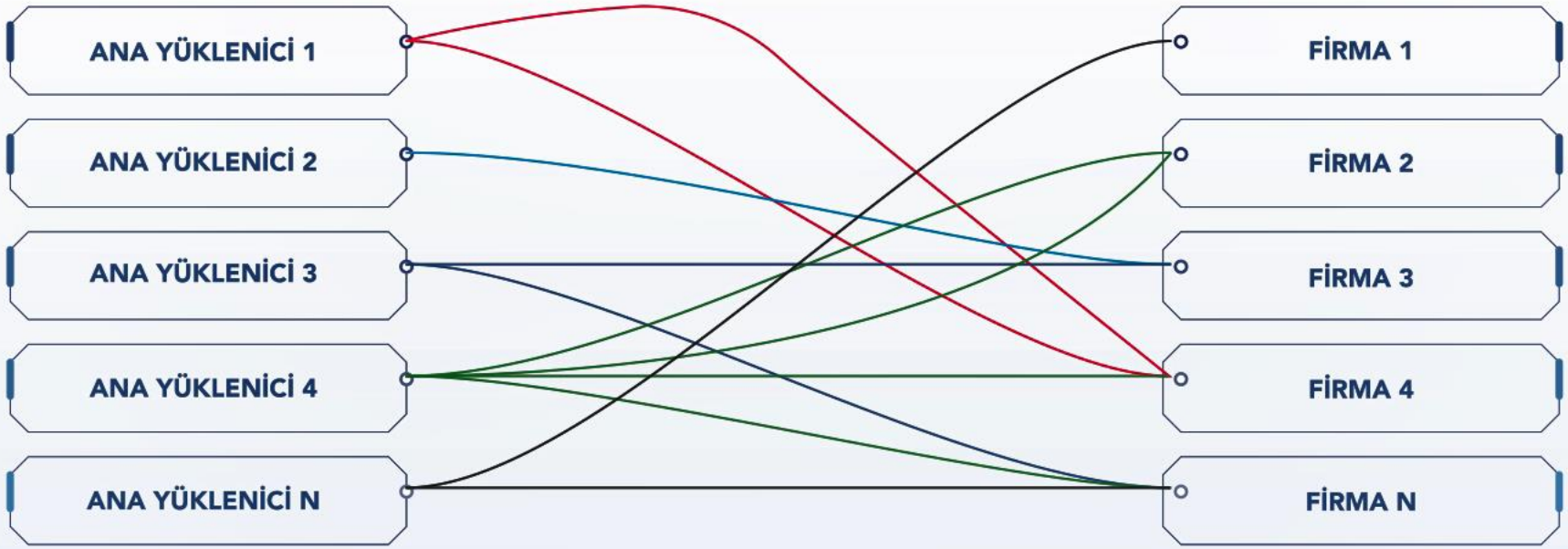
EYDEP

EYDEP Kuluçka

EYDEP+

EYDEP Tersane

YAKLAŞIM


ANA YÜKLENİCİ 1
ANA YÜKLENİCİ 2
ANA YÜKLENİCİ 3
ANA YÜKLENİCİ 4
ANA YÜKLENİCİ N
FİRMA 1
FİRMA 2
FİRMA 3
FİRMA 4
FİRMA N

YAKLAŞIM

KURUMLARIN BEKLENTİLERİ

FİRMALARIN İHTİYAÇLARI

EYDEP
ENDÜSTRİYEL YETKİNLİK DEĞERLENDİRME ve DESTEKLEME PROGRAMI

DEĞERLENDİRME

DESTEKLEME

BEKLENTİ VE İHTİYAÇLAR

ŞİRKETLERİMİZİN BEKLENTİLERİ

- Kurumsallık
- Sürdürülebilirlik
- İzlenebilirlik
- Ürün Sahipliği
- Özgün Tasarım Yetkinliği
- Nitelikli Üretim
- Nitelikli Tedarikçi

KOBİ'LERİMİZİN İHTİYAÇLARI

- Teknik Danışmanlık
- Eğitim
- Mentorluk
- Test ve Sertifikasyon
- Standartlara Uygunluk
- Nitelikli Üretim Sistemleri
- Kalite Yönetim Sistemleri
- Kurumsal Kaynak Yönetimi
- Bilgi Güvenliği

HEDEF


ANA YÜKLENİCİ 1
ANA YÜKLENİCİ 2
ANA YÜKLENİCİ 3
ANA YÜKLENİCİ 4
ANA YÜKLENİCİ N
EYDEP
ENDÜSTRİYEL YETKİNLİK DEĞERLENDİRME ve DESTEKLEME PROGRAMI
FİRMA 1
FİRMA 2
FİRMA 3
FİRMA 4
FİRMA N

EYDEP Kuluçka

Kuluçka Merkezlerinde yer alan girişimcilerimize yapılacak ziyaret ve değerlendirmeler ile;

- Sektörel yetkinliklerini envantere dâhil etmek,
- Savunma sanayii sektör beklentileri hakkında bilgilendirmeler yapmak,
- Kurumsallaşma ve kalite yönetim sistemi konularında yol haritası oluşturmak amacıyla

EYDEP Kuluçka Değerlendirmeleri **2024** yılı itibari ile başlatılmış olup toplamda **80** firma değerlendirilmiş ve **54** firma desteklenmiştir.

Kuluçka firmalarımıza SAHA ve IDEF fuarlarında EYDEP standı içerisinde yer verilerek savunma sanayi ekosistemine dahil edilmiştir.


EYDEP
ENDÜSTRİYEL YETKİNLİK DEĞERLENDİRME ve DESTEKLEME PROGRAMI
OJİK DERİNLİK / BÜYÜME / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
9


MAN
EYDEP
SSB

EYDEP Tersane

Gemi İnşa ve Gemi Dizayn alanlarında faaliyet gösteren firmalarımızın;

- EYDEP ekosistemine katılmaları,
- Sanayileşme süreçleri kapsamında EYDEP İş Payı yükümlülüklerine dahil edilmesi,
- EYDEP yaklaşımıyla şirket olgunluklarının seviyelendirilmesi amacıyla

EYDEP Tersane Değerlendirmeleri 2026 yılı itibari ile başlatılmıştır.

HAKKIMIZDA

EYDEP+

EYDEP A seviyesinde yer alan firmaları, savunma sanayii ekosistemi içerisinde tedarik zinciri piramidinin ikinci basamağına yükselterek Ana yüklenici firmalara ana entegratör olabilmelerini amaçlayan bir değerlendirme sistematiğidir.

EYDEP+ ile savunma sanayii ihtiyaçlarının tedarik zinciri piramidinde yer alan her basamağın etkin şekilde kullanımının sağlanması,paydaşların iş birliği ve uyum içerisinde çalışması ve uluslararası seviyede yetkin firmaların geliştirilmesi hedeflenmektedir.



HAKKIMIZDA

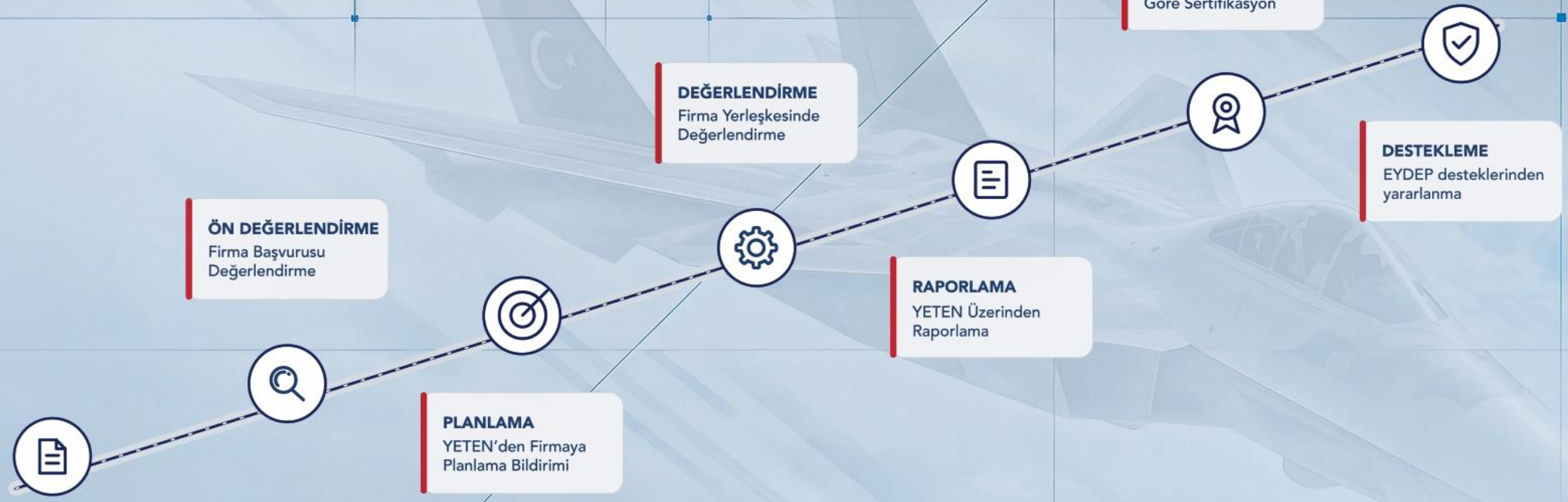
EYDEP+

EYDEP A seviyesinde yer alan firmaları, savunma sanayii ekosistemi içerisinde tedarik zinciri piramidinin ikinci basamağına yükselterek Ana yüklenici firmalara ana entegratör olabilmelerini amaçlayan bir değerlendirme sistematiğidir.

EYDEP+ ile savunma sanayii ihtiyaçlarının tedarik zinciri piramidinde yer alan her basamağın etkin şekilde kullanımının sağlanması,paydaşların iş birliği ve uyum içerisinde çalışması ve uluslararası seviyede yetkin firmaların geliştirilmesi hedeflenmektedir.



NASIL İLERLİYORUZ?



BAŞVURU
YETEN'den Firma EYDEP Değerlendirme Başvurusu

ÖN DEĞERLENDİRME
Firma Başvurusu Değerlendirme

PLANLAMA
YETEN'den Firmaya Planlama Bildirimi

DEĞERLENDİRME
Firma Yerleşkesinde Değerlendirme

RAPORLAMA
YETEN Üzerinden Raporlama

SERTİFİKASYON
EYDEP Rapor Sonucuna Göre Sertifikasyon

DESTEKLEME
EYDEP desteklerinden yararlanma

3 FARKLI SORU SETİNDEN OLUŞMAKTADIR







ÜRETİM YETKİNLİK ALANLARI



TASARIM YETKİNLİK ALANLARI



- Elektromekanik Sistem Tasarımı
- Mekanik Tasarım
- Kablaj Tasarımı
- Kart Tasarımı

PUANLAMA SİSTEMİ

SEVİYE 0 – 29	SEVİYE 30 – 49	SEVİYE 50 – 69	SEVİYE 70 – 84	SEVİYE 85 – 100
E	D	C	B	A
SERTİFİKA YOK	SERTİFİKA YOK	3 YIL	4 YIL	5 YIL
		SERTİFİKA	SERTİFİKA	SERTİFİKA

A, B ve C seviyesinde belirlenen firmalara sertifika verilir.

EYDEP Sertifika Kategorizasyonu

ES-101
ÜRETİM

ES-201
TASARIM

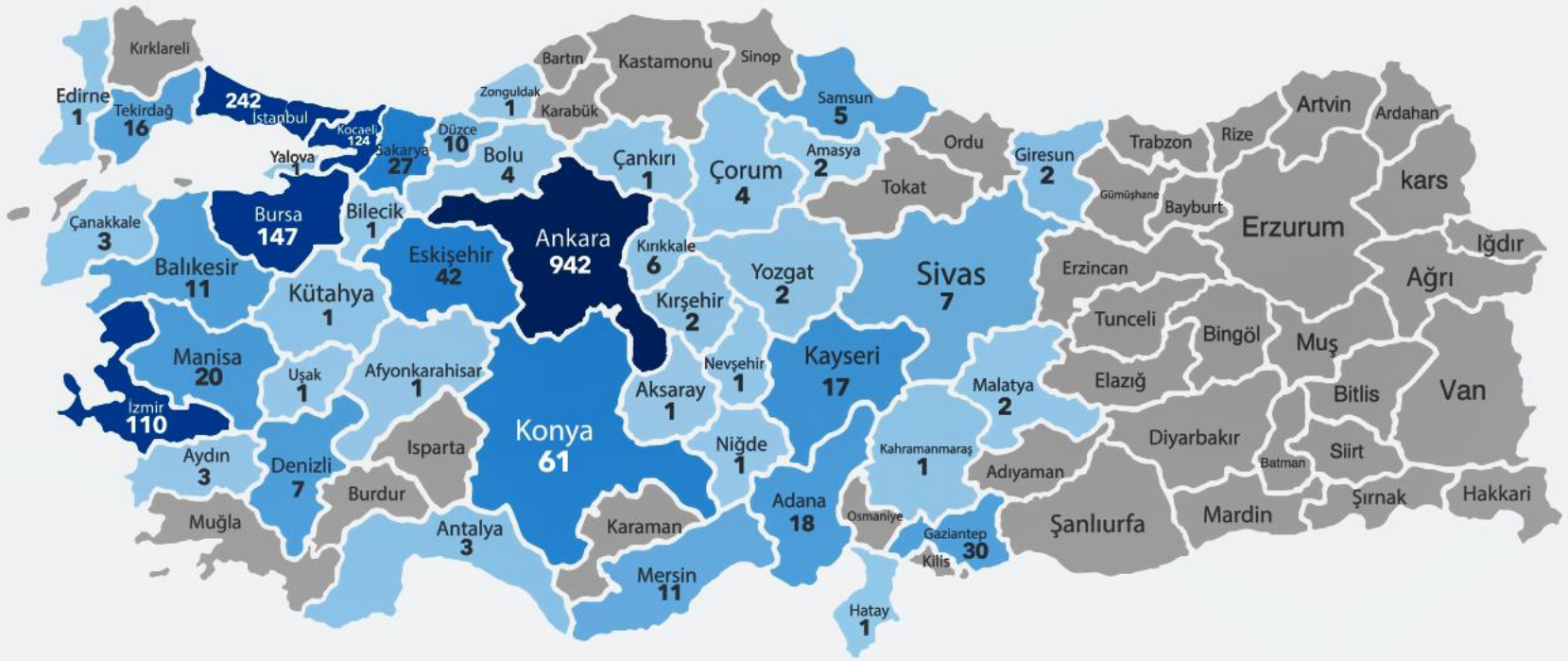
ES-301
YAZILIM

ES-401
ÜRETİM + TASARIM

ES-501
TASARIM + YAZILIM

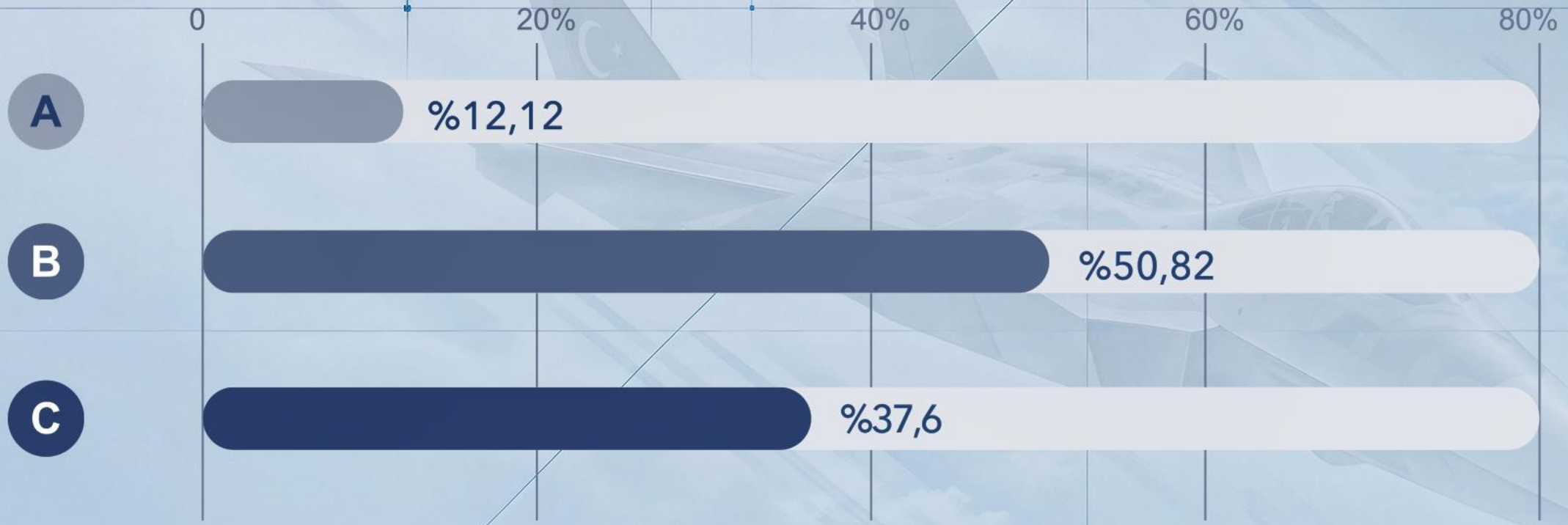
ES-601
ÜRETİM + TASARIM + YAZILIM

TEDARİKÇİ EKOSİSTEMİ / EYDEP İL DAĞILIMI



01.10.2026 tarihine kadar **43** İlde toplam **1328** Firmada **1893** değerlendirme yapılmıştır.

EYDEP SEVİYE DAĞILIMI



FUAR DESTEKLERİ

2024	2025	2026
SAHA	IDEF	SAHA
38 FİRMA	39 FİRMA	32 FİRMA

Stant / Yer Destek Bedeli Sağlanmıştır.

KAZANIMLAR

EYDEP (A) veya (B);

- Ana Yüklenicilerin doğrudan onaylı tedarikçileri olabilme,
- Merkez Bankası tarafından döviz gelir şartından muaf olma
  (döviz geliri olmasa dahi döviz kredisi kullanabilme hakkı)

EYDEP (A), (B) veya (C);

- KGF, İGE, KFK, Leasing Programları ve Tedarikçi Finansman Desteği Programı
  (savunmasanayiifinans.com)
- KOSGEB tarafından EYDEP özelinde tasarlanan Kapasite Geliştirme Destek Programı
  (25-30 Milyon TL)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞI

SSB

EYDEP
ENDÜSTRİYEL YETKİNLİK DEĞERLENDİRME ve DESTEKLEME PROGRAMI

YATIRIM VE SANAYİ KOORDİNASYON MÜDÜRLÜĞÜ
SANAYİLEŞME DAİRE BAŞKANLIĞI

www.ssb.gov.tr

SSB

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

MİLLİ YETKİNLİK HAMLESİ

SANAYİLEŞME İNSAN KAYNAĞI PERSPEKTİFİNDE MİLLİ YETKİNLİK HAMLESİ

Dr. Veda DUMAN KANTARCIOĞLU

Yetkinlik Gelişim Müdürü

SAVUNMA SANAYİİ GÜÇ ODAKLARI



















SAVUNMA SANAYİİ EKOSİSTEMİ

TSGVK BAĞLI ORTAKLIKLARI

- ASELSAN
- HAVELSAN
- ROKETSAN
- TUSAŞ
- İŞBİR
- ASPİLSAN

TÜBİTAK

- SAGE
- BİLGEM
- UZAY
- MAM

ÖZEL ŞİRKETLER & ORTAK GİRİŞİMLER

- 2.000 + Şirket
- 80.000 + Çalışan
- 16 Ortak Girişim

MSB ŞİRKETLERİ

- MKE A.Ş.
- ASFAT A.Ş.

ASKERİ FABRİKALAR VE TERSANELER

- Modernizasyon ve Bakım
- 27 Askeri Fabrika
- 3 Tersane

ÜNİVERSİTELER

Toplam 203 Üniversite

- 130 Kamu Üniversitesi
- 73 Özel Üniversite

TEKNOPARKLAR VE AR-GE MERKEZLERİ

- 120 Savunma Şirketini içeren 83 Teknopark
- 1100+ AR-GE Merkezi

TEKNOPARKLAR VE AR-GE MERKEZLERİ

İstanbul, Ankara (2), Bursa, İzmir ve Eskişehir'de Toplam 6 Kümelenme

ÖZEL SEKTÖR

- BAYKAR
- BMC
- FNSS
- OTOKAR

Firma Sayısı 4000+

Aktif Proje 1.500+

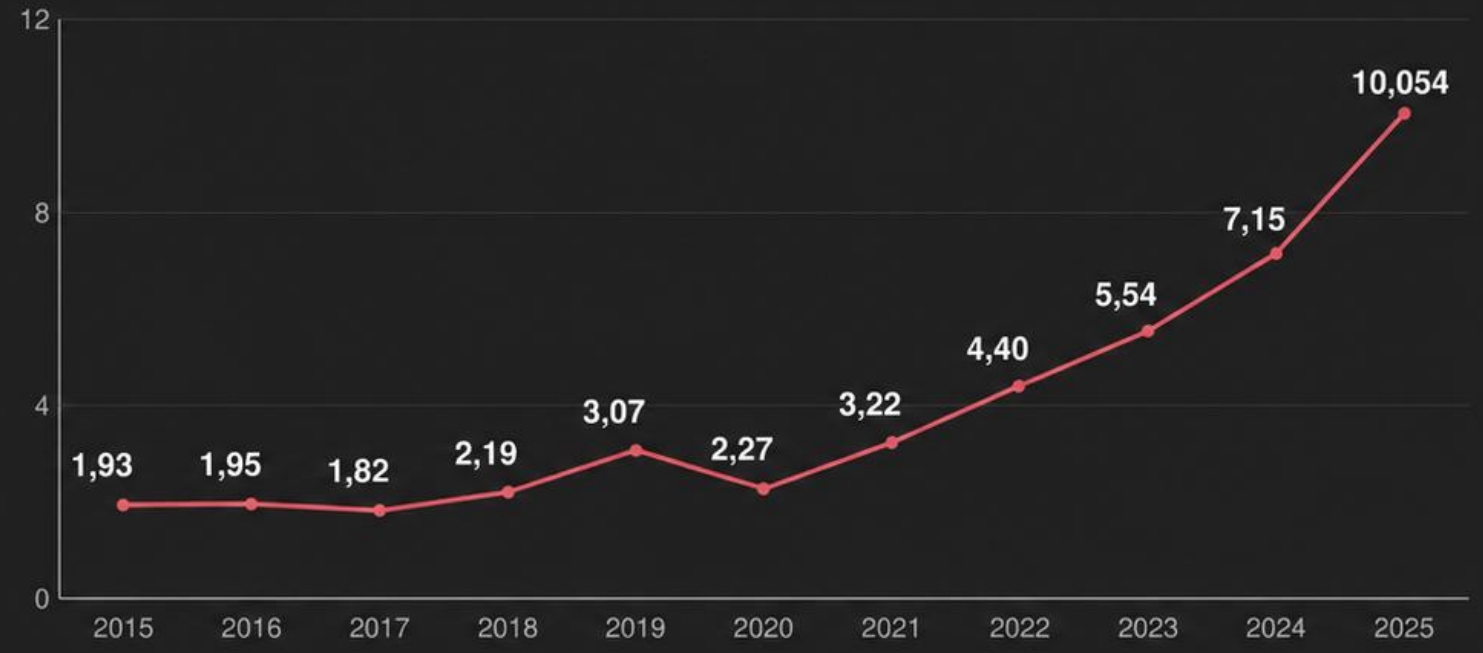
Sektör Çalışan Sayısı 135.000

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

SAVUNMA VE HAVACILIK İHRACATI

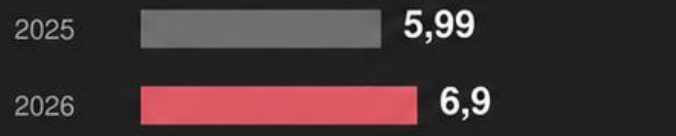
2015–2025

Milyar ABD doları



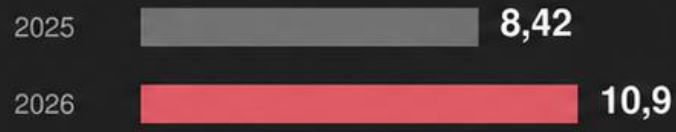
2026

OCAK–EYLÜL



+%15,6

SON 12 AY · EYLÜL SONU



+%30

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

65 $/kg

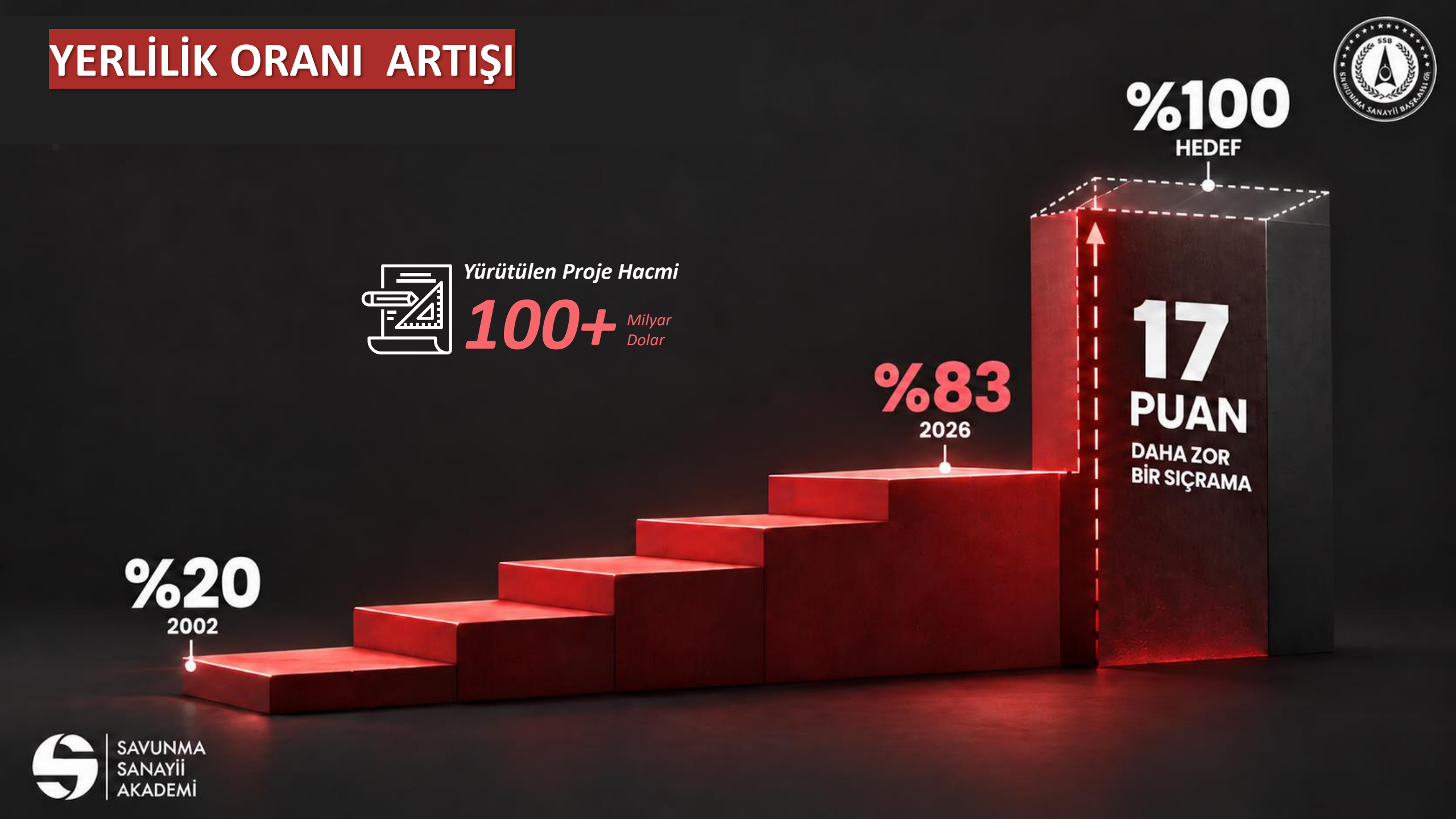
Kilogram başına ihracat

EYLÜL 2026

634 milyon $

+%10,7

YERLİLİK ORANI ARTIŞI



SAVUNMA
SANAYİİ
AKADEMİ

SIÇRAMA EŞİĞİ



SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

ÇIĞIR AÇAN TEKNOLOJİLER

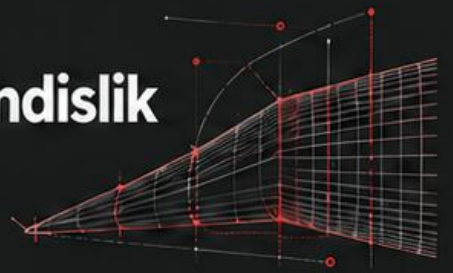
Yapay Zekâ ve Veri



Otonomi ve Robotik



Dijital Mühendislik ve Üretim



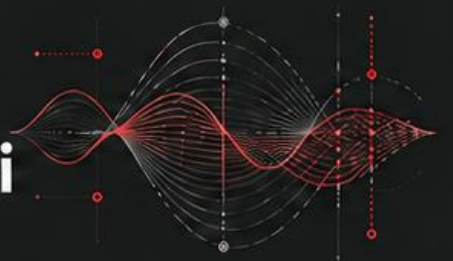
İleri Malzemeler



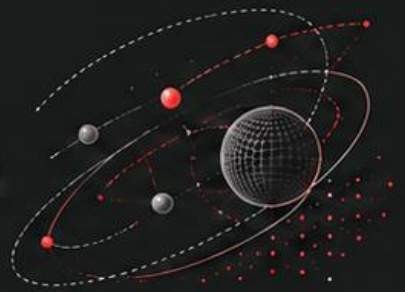
Siber Güvenlik



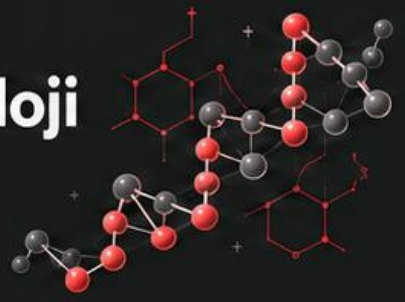
Kuantum Teknolojileri



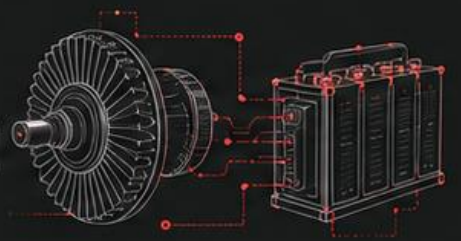
Uzay Teknolojileri



Biyoteknoloji



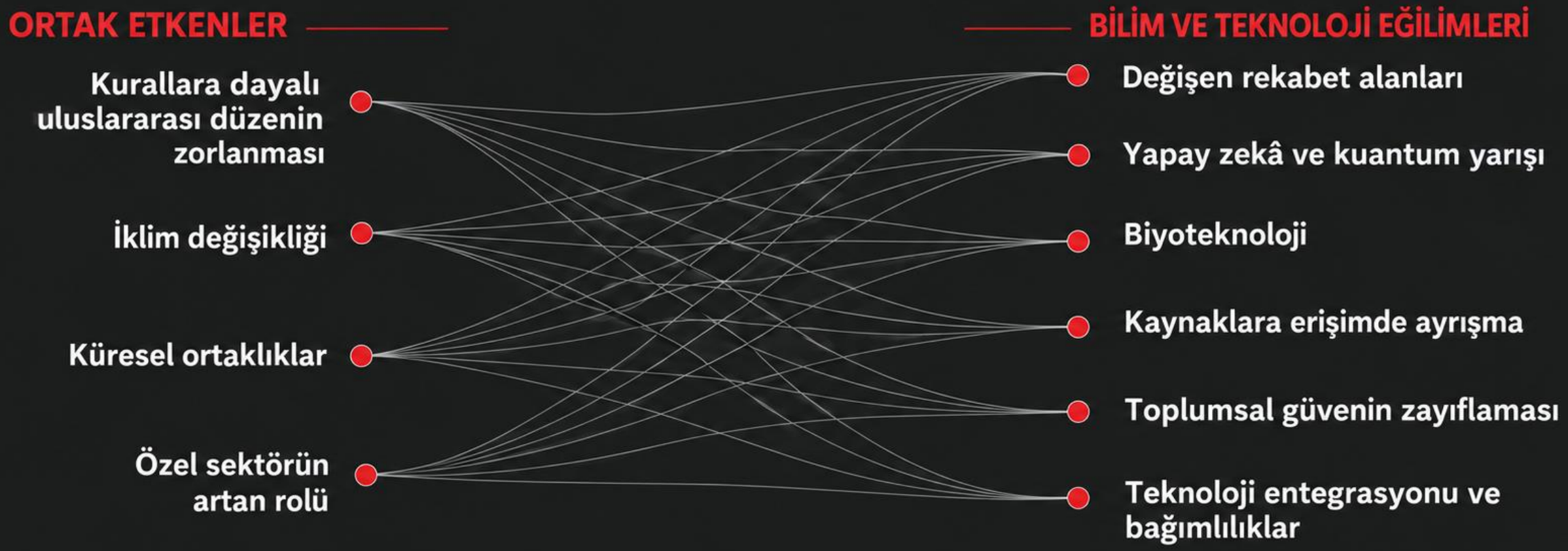
Enerji Teknolojileri



SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

TEKNOLOJİLERE YÖN VEREN ETKENLER

Küresel koşullar ile bilim ve teknoloji eğilimleri arasındaki etkileşim



Teknoloji ve insan kaynağı planlaması, bu etkenlerle birlikte ele alınmalıdır.

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

Kaynak: NATO STO, Science & Technology Macro Trends Report 2025–2045. Şemadan uyarlanmıştır.

SAVUNMA SANAYİİ EKOSİSTEMİNDE ÇİFT KULLANIM

Teknoloji ve yetkinliklerin savunma ve sivil uygulamalar arasında karşılıklı aktarımı



Üniversiteler, araştırma merkezleri, firmalar ve nitelikli insan kaynağı

Ortak Ar-Ge ve altyapı | **Farklı pazarlara** erişim | **Yetkinliklerin** yaygınlaşması

Çift kullanım, ekosistemin yenilik kapasitesini ve sürdürülebilirliğini destekler.

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

SEKTÖREL DÖNÜŞÜM

MÜHENDİSLİK

Akıllı · Dijital
Bağlantılı · Dağıtık

BÜYÜME

Kapasite · Tamamlayıcılık
Sektörel mimari

İHRACAT

Pazar · Pazarlama · Satış
Yetenek–ihtiyaç uyumu

SERİ ÜRETİM

Süreç · Kalite
Yalınlık · Dijitalleşme

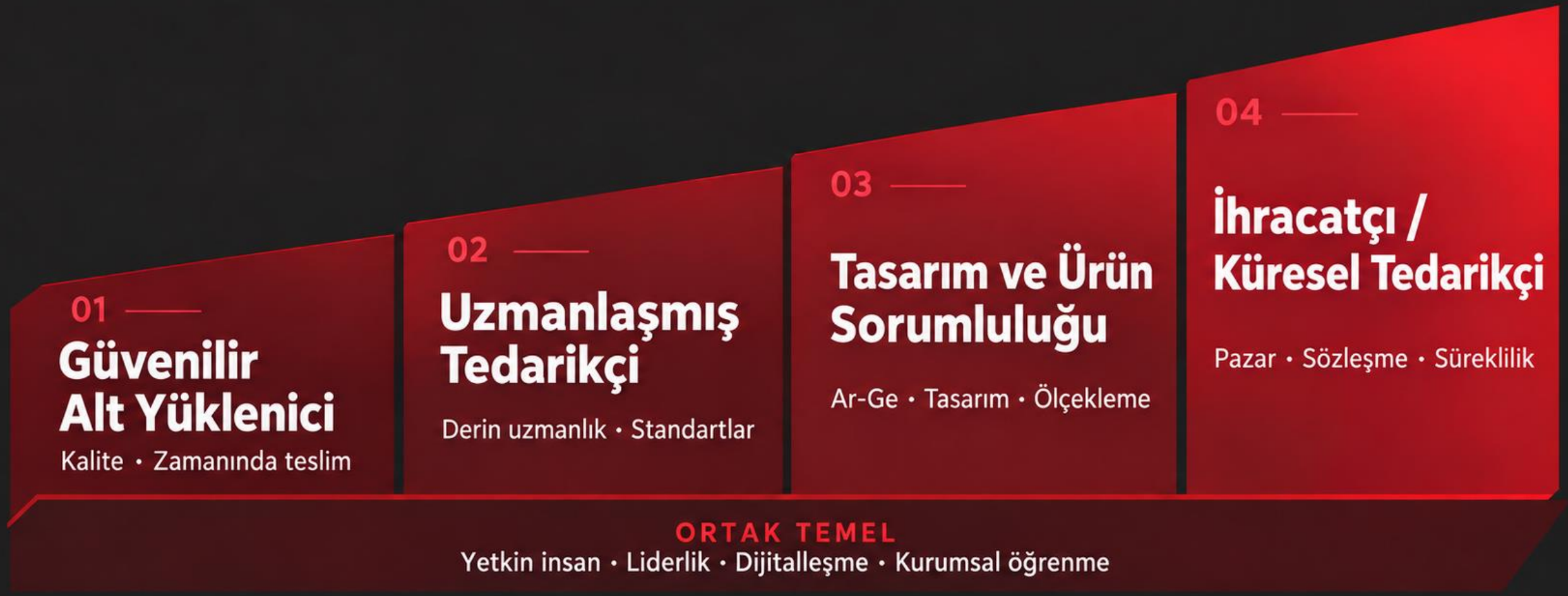
ORTAK YETKİNLİK TABANI

Yapay zekâ ve veri	Otonomi ve robotik	Dijital mühendislik
İleri malzemeler ve üretim	Siber güvenlik	Kuantum · Biyoteknoloji Uzay · Enerji

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

Sektörün dönüşümü, insanın yetkinliğiyle mümkün.

KÜRESEL TEDARİKÇİ OLMA YOLCULUĞU



SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

SAVUNMA SANAYİİ YETKİNLİK SETLERİ

TASARIM YETKİNLİKLERİ

- Sistem mühendisliği ve tasarım
- Elektronik, RF ve yazılım
- Malzeme ve enerjetik sistemler

ÜRETİM YETKİNLİKLERİ

- İmalat ve özel prosesler
- Elektronik üretim ve kompozit
- Otomasyon ve sistem entegrasyonu

GÜVENCE VE DESTEK

- Test, kalite ve sertifikasyon
- Bakım ve modernizasyon
- Lojistik ve tedarik zinciri

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

Uzmanlık derinleşir. Birlikte yetkinliğe dönüşür.

YETKİN İNSAN KAYNAĞI İHTİYACI

Bugünün ihtiyacından geleceğin yetkinliğine



Yetkinliğin İki Boyutu

TEKNİK BECERİLER

- Tasarım ve analiz
- Üretim ve entegrasyon
- Ölçme, test ve kalite
- Yazılım ve veri analizi
- Sistem düşüncesi ve problem çözme

+

DAVRANIŞSAL BECERİLER

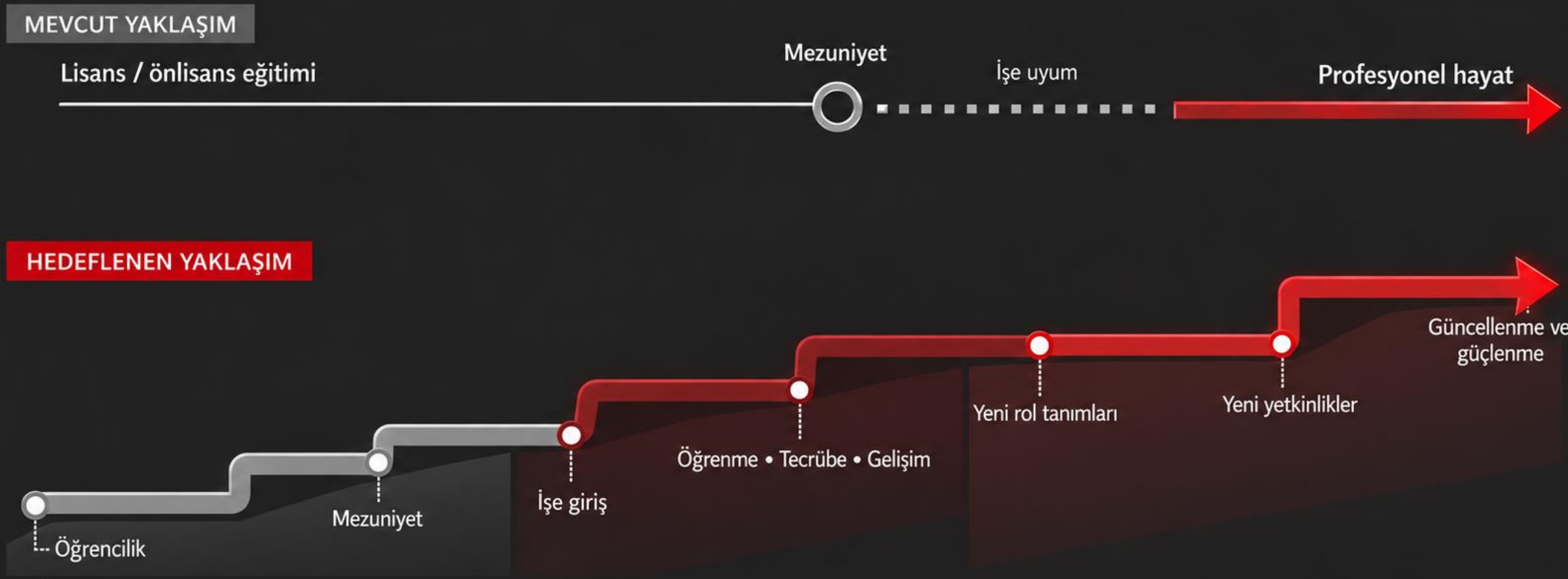
- İletişim ve takım çalışması
- Öğrenmeyi öğrenme
- Uyum ve çeviklik
- Eleştirel düşünme
- Sorumluluk ve mesleki etik

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

Teknik derinlik. Birlikte başarma becerisi.

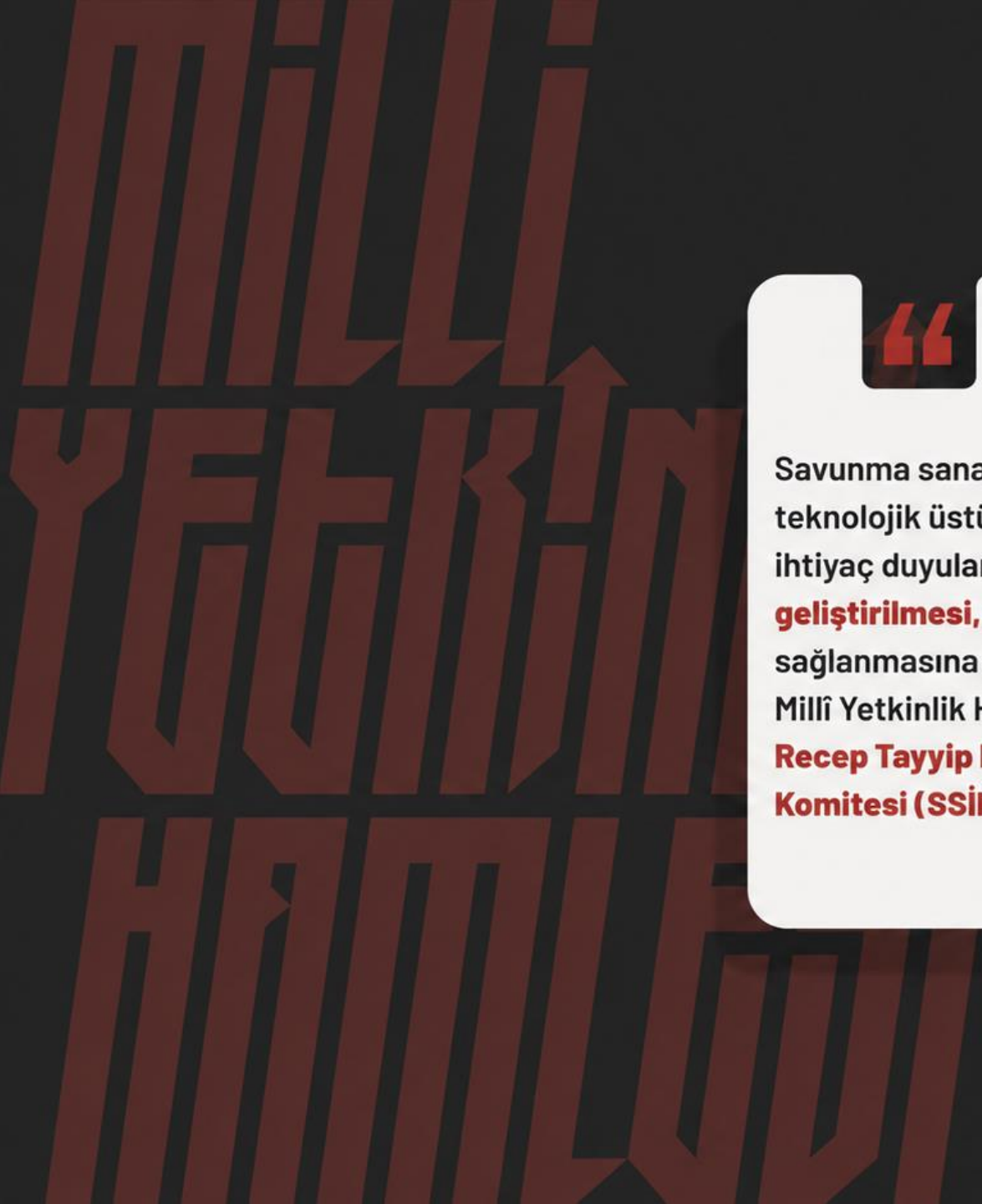
EĞİTİMDEN KARİYER BOYU GELİŞİME

Mezuniyet bir geçiştir; gelişim süreklidir.



SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

Yetkinlik gelişimi kariyer boyunca sürer.



MİLLİ YETKİNLİK HAMLESİ

Savunma sanayiinde **“Milli Yetkinlik Hamlesi”** Projesi ile ülkemize teknolojik üstünlük kazandıracak ürün ve sistemlerin geliştirilmesinde ihtiyaç duyulan **insan kaynağı yetkinlik envanterinin belirlenmesi, geliştirilmesi, sektörde yaygınlaştırılması ve sürdürülebilirliğinin** sağlanmasına yönelik platformların hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Millî Yetkinlik Hamlesi, 6 Ağustos 2024 tarihinde **Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan** başkanlığında gerçekleştirilen **Savunma Sanayii İcra Komitesi (SSİK)** ile karara bağlanmıştır.

KAPSAM, SEVİYE VE HEDEF KİTLE

MİLLİ YETKİNLİK HAMLESİ

KAPSAM | SEVİYE



- FARKINDALIK KAZANIMI
- OPERASYONEL YETKİNLİK GELİŞİMİ VE KAZANIMI
- LİDERLİK YETKİNLİK GELİŞİMİ VE KAZANIMI
- STRATEJİK YETKİNLİK GELİŞİMİ VE KAZANIMI

HEDEF KİTLE



- Lise Öğrencileri
- Üniversite Öğrencileri ve Yeni Mezunlar
- Genç Profesyoneller ve Sektör Uzmanları
- Yöneticiler

7 BÖLGE, 81 İLDE MİLLİ YETKİNLİK HAMLESİ İLE YETKİNLİK EKOSİSTEMİNİ BÜYÜTÜYORUZ



savunma GELİŞİM — KULLANICI SAYISI 73.037

savunma KARİYER — KULLANICI SAYISI 289.680

85.383
Temas Edilen Toplam Profesyonel Sayısı

405.387
Temas Edilen Toplam Öğrenci Sayısı

TEKNOLOJİ VE YETKİNLİK BULUŞMALARI DAĞITICI
İNSAN KAYNAKLARI VE MÜHENDİSLERE YÖNELİK ETKİLEŞİM PROGRAMLARI
SİBER GÜVENLİK OKULU
ELEKTRONİK HARP OKULU
SF OKULU
PROJE YÖNETİMİ OKULU
UÇUŞ SİSTEMLERİ OKULU
HAVACILIK YAPISALLARI OKULU
ELEKTRO OPTİK OKULU
SİSTEM MÜHENDİSLİĞİ OKULU
YAPAY ZEKA OKULU
AVİYONİK OKULU
İLERİ MALZEME TEKNOLOJİLERİ OKULU
AKADEMİ RAPOR

SAVUNMA SANAYİİ SİSTEM MÜHENDİSLİĞİ PROGRAMI
SAVUNMA SANAYİİNDE İŞLETME (MBA) PROGRAMI
PROFESYONEL PROJE YÖNETİMİ
ENERJİK MALZEMELER VE TEKNOLOJİLERİ
TAPSUN
MİLLİ YETKİNLİK HAMLESİ KAMPI
KAMPÜS
KARİYER VE YETKİNLİK BULUŞMALARI

MİLLÎ YETKİNLİK HAMLESİ PROGRAMLARI

PROFESYONELLER

Millî Yetkinlik Hamlesi Haftalık Gündem	Bilimsel Dergi	Farklı Alt Başlıklarda Gerçekleştirilen Temasal Etkinlikler	İK Profesyonellerinin Bilgi ve Deneyim Paylaşımı Zirvesi	İnsan Kaynakları Profesyonelleri Bilgi ve Deneyim Etkinliği	Mühendisliğin Bilgi ve Deneyim Etkinliği	Savunma Sanayinin Güç Birliği
Büyük Güçlerin Küresel Siyasi, Ekonomik ve Askeri Stratejileri	Kurumlarda İK Yönetim Sistemlerinin Olgunluk Seviyelerini Ölçme	Yurt Dışındaki Nitelikli İnsan Kaynağımızla Buluşmalar	Dijital Öğrenme Platformu	İstihdam ve Gelişim Platformu	İnsan Kaynakları Araştırmaları	Savunma Sanayi Akademi Haftalık Bültenleri
Savunma Sanayii Ekosisteminde Millî Yetkinlik Hamlesinin Paydaşlarla Koordine Edilmesi	Savunma İhracatını Artırmanın Anahtarı Eğitimler	Mentorluk Programları Yönetim Sistemi	Savunma Sanayii Akademi Yayınları	Teknik Okul	Teknik Okul	Teknik Okul
Teknik Okul	Teknik Okul	Teknik Okul	Teknik Okul	Teknik Okul	Teknik Okul	Teknik Okul

Teknik Okul	MBA Programı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ

Lise ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Çevrim İçi Etkinlikler	Üniversitelerde Gerçekleştirilen Savunma Sanayii Etkinlikleri	Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bilgi, Deneyim ve Uygulama Kampı
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK YAZ OKULU EĞİTİM PROGRAMI	Savunma Sanayi Akademi Haftalık Bültenleri	İstihdam ve Gelişim Platformu
Üniversite Eğitimleri		Üniversite Öğrencilerine Yönelik Gençlik Buluşması

LİSE ÖĞRENCİLERİ

İstihdam ve Gelişim Platformu	Lise Öğrencilerine Yönelik Çevrim İçi Etkinlikler	Lise Öğrencilerine Yönelik Gençlik Zirvesi
Liselerde Gerçekleştirilen Savunma Sanayii Etkinlikleri	Lise Öğrencilerine Yönelik Yaz Okulu Eğitim Programı	Mesleki ve Teknik Liselerde Uygulanan Eğitim Programı
Lise Öğrencilerine Yönelik Bültenler	Milli Yetkinlik Hamlesinin Lise Düzeyinde Tanıtım ve Uygulaması	Lise Öğrencilerine Yönelik Bilgi, Deneyim ve Uygulama Kampı
Lise Eğitimleri		

KURUMSAL AKADEMİLER Birliği



167 Üye Firma

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

İYOM Lansmanı

3 Haziran 2026

İYOM

SAVUNMA SANAYİİ İNSAN YÖNETİMİ OLGUNLUK MODELİ

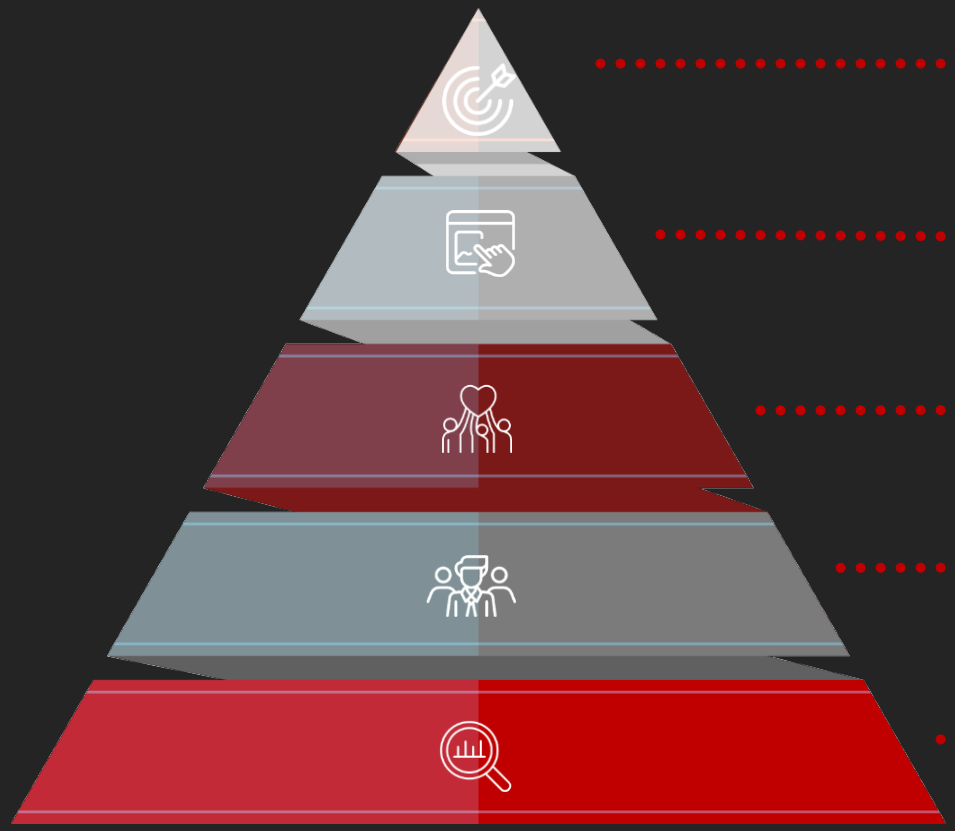
700

KATILIMCI



SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

SAVUNMA SANAYİİ İNSAN YÖNETİMİ
OLGUNLUK MODELİ



5. Seviye: Mükemmellik Yolunda
Süreçler, sürekli olarak iyileştirilmekte ve yenilikçi uygulamalarla zenginleştirilmektedir. Derinliği yüksek, nicel ve nitel bilgiler ile teknolojinin süreçlere dahil edildiği örnek uygulamalar mevcuttur.

4. Seviye: Uzman
Süreçler birbiri ile entegre olarak tasarlanmış ve uygulanmaktadır. Şirket süreçleri veri odağı ile takip eder. Etkin olmayan uygulamaları iyileştirme veya kaldırma inisiyatifini zamanında kullanır.

3. Seviye: Pratik Kazanmış
Süreç şirketin tüm bölümlerinde tutarlı şekilde uygulanmaktadır. Yazılı dokümanlar ile uygulama arasında yüksek tutarlılık mevcuttur.

2. Seviye: Farkındalık Durağı
Sürece ilişkin çoğu uygulamaların yazılı ve uygulamadaki hali arasında farklılıklar mevcuttur.

1. Seviye: Başlangıç Noktası
Süreç yeni kurgulanmaktadır, anlık ihtiyaçlar veya yönetim talebi üzerine uygulamalar mevcuttur.

İYOM'UN HEDEFLERİ

01
İnsan Yönetimi Fonksiyonlarına İlişkin Farkındalık ve Stratejik Önem Artışı

02
Gelişim için Net ve Ölçülebilir Hedefler

03
Standardizasyon Değil Karşılaştırmalı Analiz ve Stratejik Uyum

04
Gelişim Alanlarına Yönelik Özelleştirilmiş Destek Programları

05
Gelişmiş Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık

06
Yetkin İK Çalışanı Bulunmayan Şirketlerin Gelişiminin Hızlandırılması

07
Sektörel Gelişimin ve İş Birliğinin Hızlanması

08
Düşük Maliyetle Kurumsal Performans Artışı

09
Süreç Kalitesinin Artması

10
Risklerin Öngörülebilirliğinin Artması

11
Belirsizliklerin Azaltılması

12
Memnuniyet ve Güvenin Artması

İYOM ANA SÜREÇLERİ

01

İnsan Yönetimi Stratejisi

02

Performans Yönetimi

03

Eğitim ve Gelişim

04

Motivasyon ve Ödüllendirme

05

Yetenek Yönetimi

06

Organizasyonel Uyum ve Kültür

07

Ücret ve Yan Haklar

08

Dijitalleşme ve Bilgi Yönetimi Sistemleri

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ

İYOM DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

Fuanlamanın ötesinde: gelişim odaklı ve kanıta dayalı bir yol haritası

1

İsteğe bağlı

Öz Değerlendirme

Şirket, isteğe bağlı ön değerlendirme ile hazırlık düzeyini görür.

2

Başvuru

Başvuru olgunlukmodeli.com üzerinden yapılır.

3

Değerlendirme

Eğitimli İYOM değerlendiricileri 8 ana süreç ve 37 alt süreci kanıta dayalı inceler.

4

Raporlama

Güçlü yönler, gelişim ve risk alanları; kısa, orta ve uzun vadeli öneriler.

5

Uyarlama ve Sertifika

Uyarlama raporunun ardından sertifika verilir; 2 yıl geçerlidir.

6

Tekrar Değerlendirme

2 yıl sonra, uyarlama raporundaki hedefler esas alınarak yapılır.

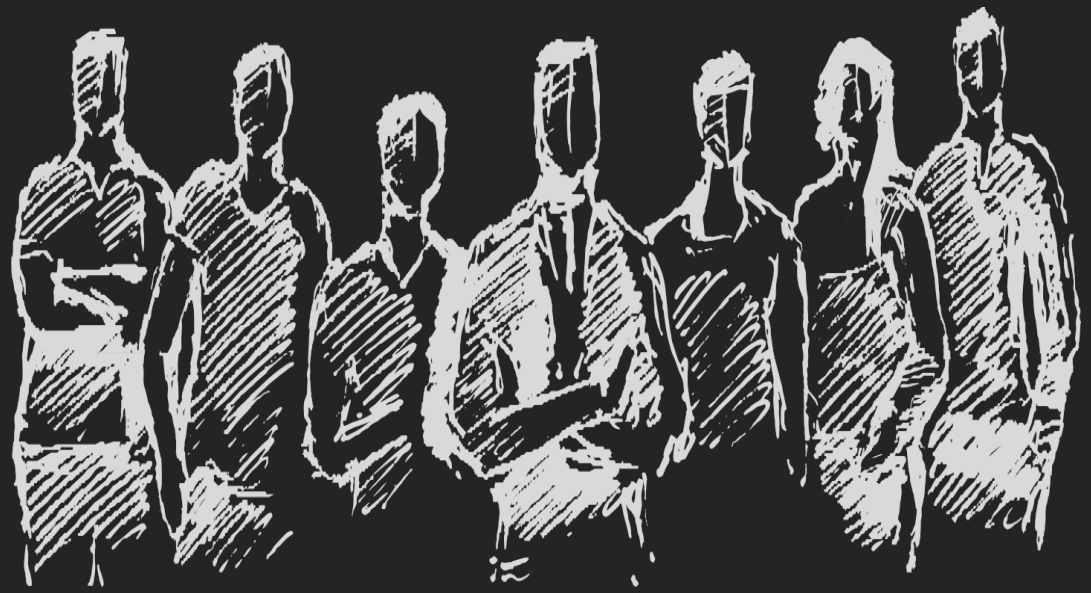
DEĞERLENDİRME İLKELERİ

Kanıta dayalılık · Nesnellik · Tutarlılık · Hakkaniyet · Güvenilirlik

ENTEGRASYON

SSB Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destekleme Programı (EYDEP) ile entegre yürütülür.

SAVUNMA SANAYİİ AKADEMİ



Teşekkür Ederiz.

10 Yılda Fikirden Stratejik Değere
SSTEK'in Stratejik Yatırımları ve Kazanımları

Suat Baylan
Genel Müdür

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞI

SSTEK 10 yıl

SSTEK Savunma Sanayi Teknolojileri AŞ,

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı'nın



tek iştirakidir.


“Geleceğin
Savunma Teknolojileri için
Bugünden Yatırım”

SSTEK
YATIRIM YÖNTEMLERİ



YENİLİKÇİ VE İLERİ TEKNOLOJİLER (YİTF) YÖNETİM YAPISI

Toplam Yatırım

$ 8.93 mn



Fon Yöneticisi

TÜRKİYE KALKINMA FONU

Yatırımcılar

SSTEK
KALKINMA YATIRIM BANKASI
VAKIF KATILIM
Ziraat Katılım
aselsan
HAVELSAN
ROKETSAN
STM
TÜRKHAVACILIK UZAYSANAYİİ
aspilsan
BMC POWER
asartech
R&D DESIGN ENGINEERING

Yatırım Odak Alanı

Yüksek Teknoloji Şirketleri

Yatırımlar

beam
SIMULARGE
CLOUD
NNESA
QUBITRIUM
FiberLAST
QUARK optical
ANADO LOGIC



2016-2026 YILLIK YATIRIM MİKTARI ($)

2016-2026

GENEL TOPLAM

63,42 M ($)

TOPLAM YATIRIM

54,49 + 8,93 63,42 M ($)

SSTEK ve **YİTF** yatırımlarının toplamı

YATIRIM DAĞILIMI

Toplam 63,42 M$ içindeki pay



SSTEK DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Firma

- Savunma Sanayi Tecrübesi
- Ticari Tecrübesi

Ürün ve Teknoloji

- Kullanım Yeri (Sivil-Askeri) - Amaç
- Harekâta Faydası

Pazar

- Yurtiçi ve Yurtdışı Rakipleri
- Muadil Ürünleri

Yatırım

- Firmanın Ortakları - Finansal Durumu
- Yatırım Talebi - Savunma Sanayii için Önemi - Kullanım Yeri

Bir girişime yatırımcı gözüyle bakarken dört ana kriter birlikte değerlendirilir.

SSTEK YATIRIM SÜRECİ

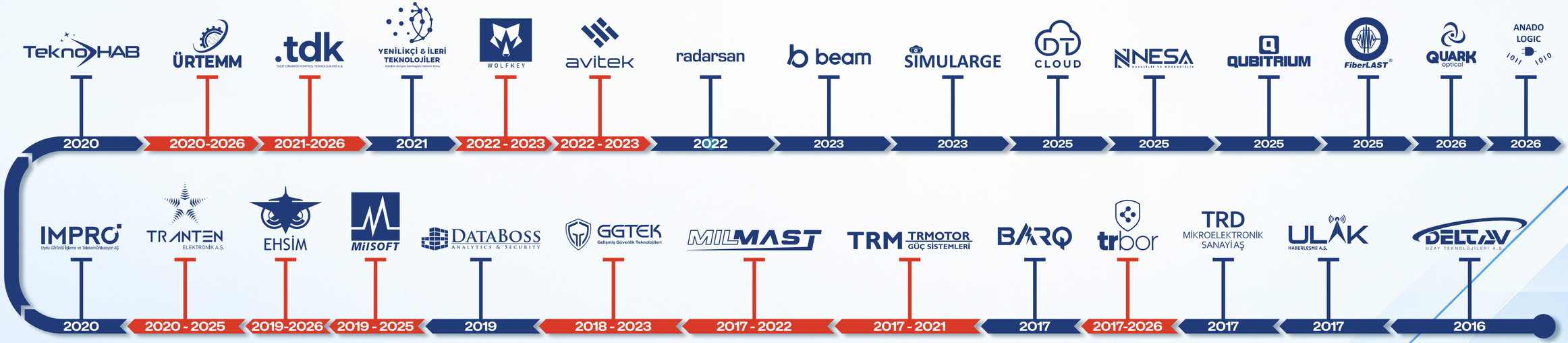


YATIRIMLARIN TEKNOLOJİ ALANLARI

31 YATIRIM - 14 TEKNOLOJİ / FAALİYET ALANI



KURULUŞTAN BUGÜNE YAPILAN YATIRIMLAR



	Yenilikçi ve İleri Teknolojiler Katılım GSYF	Savunma ve Sivil Teknolojiler Katılım GSYF
Fon Büyüklüğü	Yaklaşık 21 milyon $ büyüklüğe sahip.	50 milyon $ hedef büyüklük ile yola çıkıyor.
Süreç ve Zaman	2021 yılında kuruldu,Toplam 12 yıl (İlk 6 yıl giriş, ikinci 6 yıl çıkış)	Aralık 2026 Toplam 12 yıl.
Yatırım Alanı	Ağırlıklı olarak Türkiye odaklı yatırım	Ağırlıklı olarak Türkiye odaklı yatırım
Hedefler & Şirketler	Bugüne kadar 8 şirkete yatırım yapıldı; 7 yeni şirket daha eklenecek	Toplamda 25 farklı şirkete yatırım yapılması hedefleniyor
Yatırım Tutarı Azami Pay Oranı	500k $ - 1,5mn $	500k $ - 5mn $

SSTEK 10 yıl

FİKİRDEN STRATEJİK DEĞERE

Gerçekçi İhtiyaç, Stratejik Düşünce, Doğrulanmış Teknoloji

Suat Baylan
Genel Müdür

Savunma Sanayiinde Finansmana Erişim

Savunma Sanayii Firmaları İçin Geliştirilen Düzenlemeler ve Programlar

Ekim 2026



Sunum Planı

BÖLÜM I
Sektörün ölçeği ve finansman ihtiyacı

04 Türk Savunma Sanayiinin Ölçeği

05 Savunma İhracatının Küresel Konumu ve Pazar Kalitesi

06 Küresel Askerî Harcamalar ve Büyüme Potansiyeli

07 Küresel Savunma Şirketleri Sıralamasında Türkiye

08 İhracat ve Büyük Sanayi Kuruluşları İçinde Savunma Sanayii

BÖLÜM II
Finansal vizyon ve temel mekanizmalar

10 Savunma Sanayii Başkanlığının Finansal Vizyonu

11 Firma Yetkinliklerinin Belgelendirilmesi

12 Tedarik Sözleşmesi Bedelinin Tabana Yayılması

BÖLÜM III
Finansman araçları

14 Savunma Sanayii Başkanlığının Finansman Araç Seti

15 Finansmana Erişimi Genişleten Mevzuat Düzenlemeleri

16 Finans Sektörüyle Geliştirilen Kredi ve Kefalet Programları

17 Kamu Kaynaklı Krediler ve Teşvikler

18 Ticaret Bakanlığı ve Türk Eximbank İhracat Destekleri

19 Girişim Sermayesi, Teknopark ve Millî Katılım Destekleri

BÖLÜM IV
Yetkinliğe dayalı kademeli finansmana erişim

21 Yetkinlik Arttıkça Genişleyen Finansman İmkânları

22 Savunma Sanayii Finansman Destek Programları Portalı



BÖLÜM I

Sektörün Ölçeği ve Finansman İhtiyacı

Bu bölümde Türk savunma sanayiinin ölçeği, ihracatının küresel konumu, küresel askerî harcamaların seyri, şirketlerin küresel sıralamadaki yeri ve sanayideki ağırlığı ele alınarak sektörün finansman ihtiyacı ortaya konulmaktadır.

04

Türk Savunma Sanayiinin Ölçeği



Yirmi yılı aşkın sürede sektör, hazır sistem satın alan bir yapıdan kendi özgün sistemlerini dünyaya satan bir üretim gücüne dönüşmüştür. Bu ölçekte büyümenin hızını belirleyen en önemli hususlardan biri finansmana erişimdir.

2002'den bugüne dönüşüm

	2002	Bugün
Firma sayısı	56 firma	**4.000+ firma**
Proje sayısı	62 proje	**1.400+ proje**
Toplam proje hacmi	5,5 milyar USD	**100+ milyar USD**
Araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcaması	49 milyon USD	**3,8 milyar USD**
Yerli katkı oranı	yüzde 20	**yüzde 83**

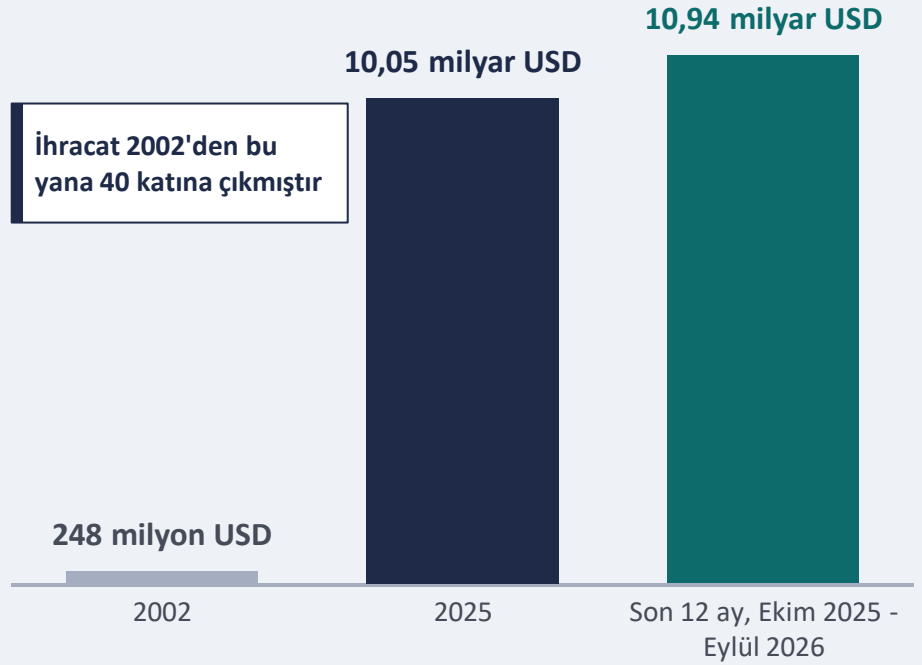
2025 yılı ve 12. Kalkınma Planı (2024-2028) hedefleri

	2025 yılı	2028 hedefi
Çalışan sayısı	**135 bine yakın (Bugün)**	**158 bin kişi**
Sektör cirosu	**25 milyar USD**	**26 milyar USD**
Sektör ihracatı	**10,05 milyar USD**	**11 milyar USD**

Kalkınma Planındaki 2028 ihracat hedefine 2026 yılı itibarıyla ulaşılması beklenmektedir.

Savunma ve havacılık ihracatı

Yıllık ihracat ve son on iki aylık toplam, USD



2026'nın ilk dokuz ayında ihracat yıllık yüzde 15,6 artışla 6,93 milyar USD olmuştur.

05

Savunma İhracatının Küresel Konumu ve Pazar Kalitesi



Türk savunma sanayii en gelişmiş pazarlar dahil 185 ülkeye ihracat yapmaktadır. Sektörün ihracatı bazı Avrupa ülkelerinin millî gelirine yaklaşmış, Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı ise üç yılda iki katını aşmıştır.

Küresel konum

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPRI), Mart 2026

yüzde 122

2016-2020 dönemine göre 2021-2025'te silah ihracatındaki artış

Küresel silah ihracatındaki pay

2016-2020	yüzde 0,9
2021-2025	yüzde 1,8

185 ülke
ihracat yapılan ülke sayısı

230+ ürün
ihraç edilen ürün sayısı

11. sıra
dünya sıralaması

Pazar kalitesi

2025 yılı savunma ve havacılık ihracatının pazar dağılımı

yüzde 56
ihracatın Avrupa Birliği ülkeleri, NATO üyeleri ve ABD'ye yapılan bölümü

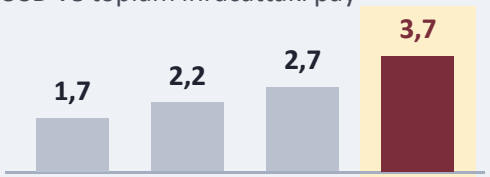
İlk 10 ihracat pazarından 4'ü Avrupa ülkesi

Asya-Pasifik, Orta Doğu ve Afrika bölgelerinin payı artmaktadır

AB, NATO ve ABD | **Diğer pazarlar**

Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki pay

Milyar USD ve toplam ihracattaki pay



	2022	2023	2024	2025
Savunma	**4,4**	**5,5**	**7,2**	**10,05**
Türkiye	254,2	255,6	261,8	273,2

İhracat tutarları, milyar USD

Pay iki katını aştı
Savunma ihracatı 2,3 katına çıkarken toplam ihracat yüzde 7,5 artmıştır

yüzde 48,7
2025'te en çok ihracat artışı gerçekleştiren sektör

Millî gelirle karşılaştırma

Dünya Bankası, 2025

Sektörün ihracatı Kosova'nın millî gelirinin yüzde 80'ine ulaşmıştır



06

Küresel Askerî Harcamalar ve Büyüme Potansiyeli



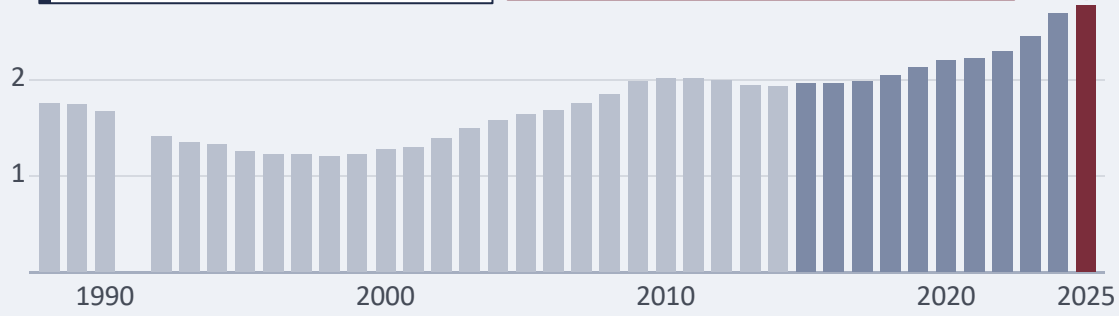
Küresel askerî harcamalar 2025'te 2,89 trilyon USD ile kayıtlı en yüksek düzeye ulaşmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) senaryoları artışın 2035'e kadar sürmesini öngörmekte**, bu da Türk savunma sanayiinin ihracat pazarlarının kalıcı biçimde büyüyeceğine işaret etmektedir.**

Küresel askerî harcamalar, 1988-2025

Trilyon USD, 2024 sabit fiyatlarıyla. SIPRI askerî harcama veritabanı, Nisan 2026

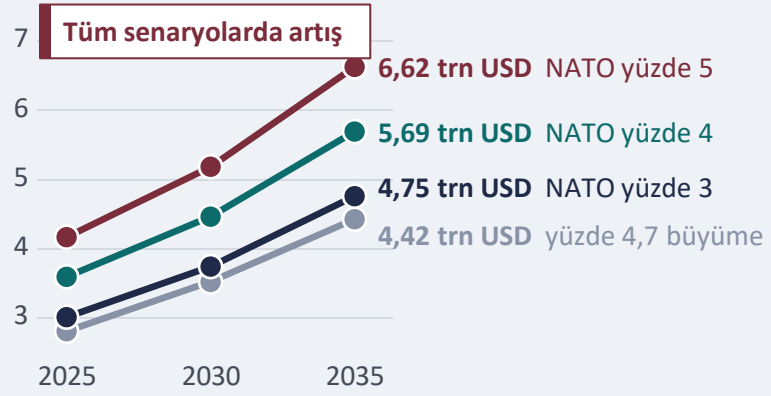
Harcamalar 11 yıldır kesintisiz artmakta, son on yılda yüzde 41 büyümüştür

2025 2,89 trilyon USD
cari fiyatlarla, kayıtlı en yüksek düzey



BM küresel askerî harcama projeksiyonu, 2025-2035[1]

Trilyon (trn) USD, 2023 fiyatlarıyla. İlk senaryoda dünya askerî harcamalarının son beş yılın ortalaması olan yıllık yüzde 4,7 oranında büyüdüğü, diğerlerinde NATO üyelerinin millî gelirinin yüzde 3, 4 veya 5'ini savunmaya ayırdığı varsayılmıştır.



BM'ye göre NATO yüzde 5 senaryosunda 2035 (6,62 trn USD) harcaması 2024 (2,7 trn USD) düzeyinin 2,5 katı

BM'ye göre artışın temel nedenleri

Güvenlik ortamı
Bölgesel çatışmalar yeniden silahlanmayı başlatmış, 2024'te 100'den fazla ülke harcamasını artırmıştır.

İttifak yükümlülükleri
NATO'nun millî gelirin yüzde 5'ine yönelik hedefi, savunma bütçelerini uzun vadeli mali taahhütlere dönüştürmüştür.

Teknolojik modernizasyon
Siber harp ve uzay gibi yeni kabiliyet alanları, ülkeleri sürekli ve maliyetli modernizasyon döngülerine sokmaktadır.

Stratejik özerklik
Ülkeler ambargo ve tedarik kesintisi riskine karşı yerli savunma sanayii kurmayı hedeflemektedir.

TÜRKİYE İÇİN ANLAMI

Hangi senaryo gerçekleşirse gerçekleşsin küresel savunma harcamaları artmaktadır. **Türk savunma ihracatının pazarları geçici değil, kalıcıdır.**

[1] *Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği raporu, The Security We Need. Rebalancing Military Spending for a Sustainable and Peaceful Future, Eylül 2025, Tablo 1.*

07

Küresel Savunma Şirketleri Sıralamasında Türkiye



Defense News Top 100 listesindeki beş Türk şirketinin savunma geliri 2025'te yüzde 41 artışla 14,9 milyar USD'ye ulaşmış, Türkiye listede şirketi bulunan ülkeler arasında dokuzuncu sıraya yerleşmiştir. Listedeki ilk dokuz ülke içinde savunma gelirini bir yılda en hızlı artıran ülke Türkiye olmuş, Türk şirketlerinin toplam savunma geliri dört yılda 3,4 katına çıkmıştır.

Ülkelere göre toplam savunma geliri

Defense News Top 100 (2026), listedeki şirketlerin 2025 savunma geliri, milyar USD

		Şirket sayısı	Yıllık gelir artışı, yüzde
ABD	385,9	47	7,5
Çin	68,5	5	4,4
İngiltere	53,2	6	11,2
Fransa	37,2	5	2,0
İsrail	20,1	3	23,5
İtalya	18,0	2	14,6
Güney Kore	17,8	4	38,4
Almanya	17,6	4	37,1
Türkiye	**14,9**	**5**	**41,1**

Türkiye toplam savunma gelirinde 9. sırada, 2024'ten 2025'e yüzde 41,1 artışla ilk dokuz ülke içinde savunma geliri en hızlı artan ülke

Airbus ülke toplamlarına dahil değildir. Artış, aynı şirketlerin 2024 gelirlerine göredir.

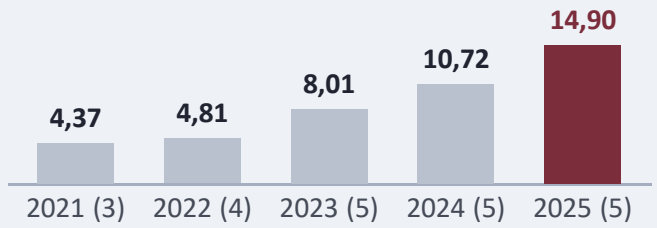
Listedeki Türk şirketleri

Sıra, 2025 savunma geliri ve 2024'e göre yıllık gelir artışı

Sıra	(önceki)		Milyar USD	Yıllık gelir artışı, yüzde
40.	(43)	ASELSAN	4,46	26,0
48.	(47)	TUSAŞ	3,65	15,7
53.	(yeni)	ARCA Savunma	3,00	360
64.	(71)	ROKETSAN	2,37	18,2
81.	(80)	Makina ve Kimya Endüstrisi (MKE)	1,42	17,5

Türk şirketlerinin listedeki toplam savunma geliri

Milyar USD, gelir yılı ve listedeki şirket sayısı



3,4 katı
2021-2025 artışı

yüzde 2,1
Top 100 payı, 2025

08

İhracat ve Büyük Sanayi Kuruluşları İçinde Savunma Sanayii



Savunma ve havacılık ihracatı sanayi mamulleri içinde makine sektörüyle aynı düzeye ulaşmış, kilogram başına değeri Türkiye ortalamasının 40 katını aşmıştır. İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500 listesinde ilk kez iki savunma şirketi ilk ona girmiş, 11 savunma şirketinin katma değerdeki payı sayılarına göre yedi katı aşmıştır.

Sanayi mamulleri ihracatı

2025, milyar USD. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), sanayi grubu toplamı 194,8 milyar USD, seçilmiş sektörler.



Makine sektörüyle aynı ligde, fark yaklaşık 1,2 milyar USD

Kilogram başına değer

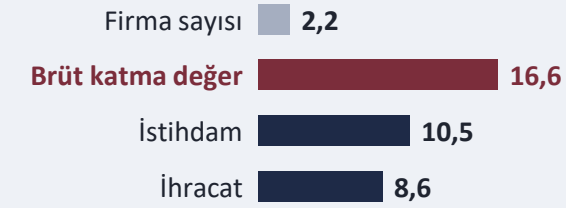
2025, USD/kg, logaritmik ölçek



Savunma ve havacılık ihracatının kilogram değeri Türkiye ortalamasının 40 katını aşmaktadır

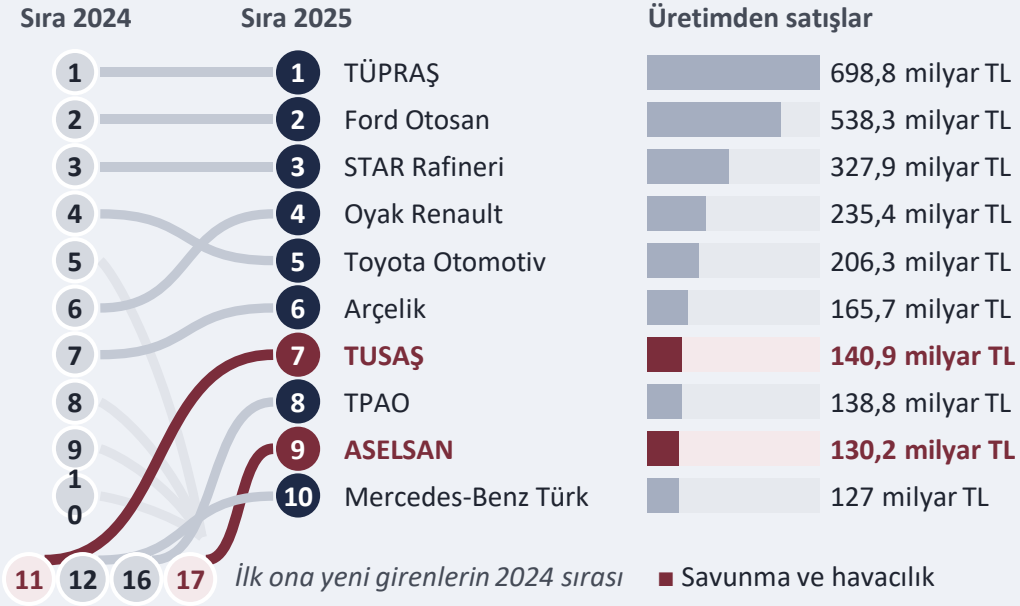
İSO 500 içindeki pay

11 savunma ve havacılık şirketi, yüzde



İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500, 2025 ilk on kuruluş

İSO 500 listesinde 11 savunma ve havacılık şirketi yer almış, TUSAŞ 140,9 milyar TL ile 7., ASELSAN 130,2 milyar TL ile 9. sırada bulunarak **listenin tarihinde ilk kez iki savunma şirketi ilk ona girmiştir**.



İSO 500'deki diğer savunma ve havacılık şirketleri, 2025 sırası

12. ARCA Savunma	**57.** MKE	**270.** Nurol Makina
22. ROKETSAN	**104.** TEI (TUSAŞ Motor)	**398.** Samsun Yurt Savunma
45. Otokar	**135.** HAVELSAN	**450.** FNSS



BÖLÜM II

Finansal Vizyon ve Temel Mekanizmalar

Bu bölümde Savunma Sanayii Başkanlığının (SSB) finansal vizyonu ile finansman araçlarına erişimin temelini oluşturan yetkinlik belgelendirmesi ve tedarik sözleşmesi bedelinin tabana yayılması mekanizmaları ele alınmaktadır.

10

Savunma Sanayii Başkanlığının Finansal Vizyonu



SSB'nin finansal vizyonu, etkili finansal modellerle ekosistemdeki firmaların finansal sağlığını sürdürülebilir kılmak ve firmaların fit kalmasını sağlamaktır. Bu vizyon, düzenleyici kurumlar ve finans kuruluşları ile eşgüdüm içinde sekiz başlık altında takip edilmektedir.

01

Uygun koşullu finansmana kolay erişim

Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destekleme Programı (EYDEP) sertifikası güven ölçütü olarak kabul edilmekte, kefalet programları ve kamu kaynaklı krediler uygun koşullu finansmana erişimi kolaylaştırmaktadır.

02

Kur riskinden korunan finansal yapı

Dövizle sözleşme, döviz kredisi ve yabancı para üzerinden yatırım planlaması, gelir ile yükümlülük arasındaki para birimi uyumsuzluğunu gidermektedir.

03

Teminat ve maliyet engelinin aşılması

Kefalet programları ve sipariş sözleşmelerinin teminat olarak kabulü teminat açığını kapatmakta, kamu faiz destekleri kredi maliyetini düşürmektedir.

04

Tedarik zincirinin tamamına ulaşan destek

Sanayileşme yükümlülükleri, tedarikçi finansmanı ve kredi büyüme sınırı istisnası, kaynağın ana yükleniciden küçük ve orta büyüklükteki işletmelere (KOBİ) kadar inmesini sağlamaktadır.

05

Bankacılıkta öncelikli sektör konumu

Savunma sanayiine özel banka kredi paketleri ve bankalarla süren görüşmeler, sektörün kredi tahsisinde öncelikli konuma gelmesini hedeflemektedir.

06

Teknoloji girişimlerine sermaye ve altyapı

Girişim sermayesi fonları, ana yüklenicilerin girişimcilik programları ve teknoparklar, Ar-Ge teşvikleriyle birlikte teknoloji geliştirmenin maliyetini düşürmektedir.

07

Finansal araçlarla desteklenen ihracat

Millî katılım ve Ticaret Bakanlığı fuar destekleri pazarlama maliyetini düşürmekte, EYDEP A ve B firmaları için reeskont istisnaları ve Türk Eximbank kredileri ihracatı finanse etmekte, planlanan İhracat Finansman Paketi bu imkânları genişletecektir.

08

Veriye dayalı finansman kararları

Savunma Sanayii Yetenek Envanteri (YETEN), EYDEP ve Finans Veri Portalı verileri ekosistemin mali görünümünü görünür kılmakta, firmalar ihtiyacına uygun araca yönlendirilmektedir.

11

Firma Yetkinliklerinin Belgelendirilmesi



Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destekleme Programı (EYDEP) sertifikası, bir firmanın yetkinliğini ana yükleniciler kadar düzenleyici kurumlar ve bankalar için de ölçülebilir hâle getirmektedir. Sertifika seviyesi yükseldikçe yararlanılabilecek imkânlar genişlemektedir.

Değerlendirme süreci

Başvuru ve belgeler Savunma Sanayii Yetenek Envanteri (YETEN) Portalı üzerinden yürütülmektedir.

YETEN kaydı → Resmi yazıyla başvuru → Belge incelemesi → Heyetin yerinde değerlendirmesi → Puanlama ve rapor → Sertifika

Seviyeler ve puan aralıkları

Firmalar 100 üzerinden aldıkları puana göre beş seviyeye ayrılmaktadır.

A	85 ile 100	Kalifiye tedarikçi ve potansiyel stratejik ortak
B	70 ile 84	Kalifiye tedarikçi
C	50 ile 69	Tedarikçi
		Sertifika eşiği
D	30 ile 49	Potansiyel tedarikçi
E	0 ile 29	Gelişime açık firma

Sertifikanın kazandırdığı imkânlar

A ve B	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) düzenlemeleriyle döviz kredisi, reeskont kredisi ve Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) imkânı
A ve B	Hazine ve Maliye Bakanlığı düzenlemesiyle dövizle sözleşme yapma hakkı
A, B ve C	Sanayileşme sözleşmelerinde EYDEP iş payına sayılma
A, B ve C	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) kredisinde seviyeye bağlı üst limit
A, B ve C	İhracatı Geliştirme A.Ş. (İGE) ile planlanan ihracat paketinde yararlanma koşulu

Programın destek ayağı

Test · Kalite · Sertifikasyon · Kurumsallaşma · Kurumsal kaynak planlaması · Eğitim · Mentorluk · Danışmanlık

12

Tedarik Sözleşmesi Bedelinin Tabana Yayılması



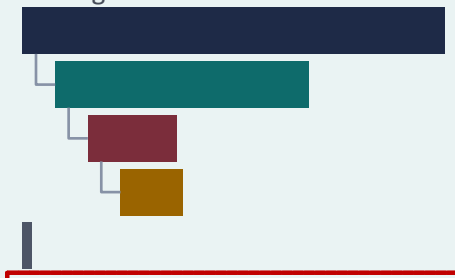
Sanayileşme Süreçleri Rehber Dokümanına göre teklif bedelinin en az yüzde 21'i yan sanayi ve KOBİ iş payı olarak belirlenmekte, bu payın en az yüzde 70'i EYDEP değerlendirmesinde A, B veya C seviyesindeki firmalarca gerçekleştirilmektedir. Bu yapı, yan sanayi ve KOBİ'ler için sözleşmeye bağlı bir iş hacmi oluşturmaktadır.

Aktörler ve yükümlülüklerin akışı

SSB	Ana yüklenici	Yan sanayi ve KOBİ	EYDEP A, B, C firmaları
Yükümlülük oranlarını belirlemekte, gerçekleşmeleri yıllık raporlarla izlemektedir	Sanayileşme sözleşmesiyle yerli katkı ve teknoloji kazanımı yükümlülüklerini üstlenmektedir	Yüklenici, teklif bedelinin en az yüzde 21'ini bu firmalarla gerçekleştirmekle yükümlüdür	Yan sanayi ve KOBİ iş payının en az yüzde 70'i bu firmalarca gerçekleştirilmektedir

Örnek teklifte yerli katkı ve teknoloji kazanımı yükümlülükleri

Teklif bedeli 1.000 birim. EYDEP oranı yan sanayi ve KOBİ payına, diğer oranlar teklif bedeline göredir.



1.000 birim Teklif bedeli

600 birim Yurt içi net katma değer (YİKD), örnek oran

210 birim Yan sanayi ve KOBİ iş payı, en az yüzde 21

147 birim EYDEP iş payı, en az yüzde 70[1]

20 birim Teknoloji ve Ürün Kazanımı (TÜK), en az yüzde 2

Teklif bedelinin en az yüzde 21'i yan sanayi ve KOBİ iş payı olarak belirlenmektedir

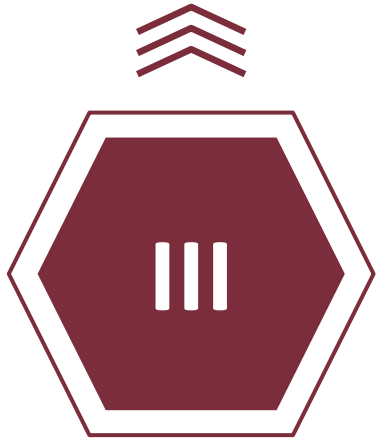
Sanayileşme Süreçleri Rehber Dokümanına göre iki temel kavram

YİKD Bir ürün veya hizmetin fatura bedelinin yurt içinde kalan kısmıdır. Yurt içinden sağlanan hammadde, malzeme, hizmet ve işçilik, idari masraflar hariç genel yönetim giderleri ile yerli firmaların kâr ve vergileri bu kısma dahildir. Yüklenici bu tutarı her program yılı sonunda YİKD raporuyla SSB'ye bildirmektedir.

TÜK Ana yüklenicinin, kendisi dışındaki yurt içi şirket ve kuruluşların tasarım, geliştirme, üretim, test, sertifikasyon ve altyapı faaliyetlerine SSB ön onayıyla verdiği destektir.

KOBİ'ler için kazanım Sanayi Katılımı Planına bağlanan çok yıllı ve öngörülebilir iş hacmi | Siparişlerin, Tedarikçi Finansman Desteği Kredi Programı kapsamında kredi imkânlarına erişimde güvence (teminat) olarak değerlendirilebilmesi

[1] EYDEP iş payında YİKD hesaplanmaz, fatura bedeli esas alınır. Yüklenici KOBİ ya da EYDEP A, B veya C seviyesindeyse kendi işleri de ilgili paya sayılır.



BÖLÜM III

Finansman Araçları

Bu bölümde SSB'nin mevzuat, finans sektörü ve doğrudan destek eksenlerinde sunduğu finansman araçları ile bu araçları tamamlayan kamu destekleri ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

14

Savunma Sanayii Başkanlığının Finansman Araç Seti



SSB, firmaların finansmana erişimini düzenleyici kurumlarla mevzuat, finans sektörüyle program ve kendi kaynaklarıyla doğrudan destek eksenlerinde genişletmektedir. Bakanlıkların, KOSGEB'in ve Türk Eximbank'ın tamamlayıcı kamu destekleri bu eksenleri güçlendirmektedir.

SSB FİNANSMAN ARAÇ SETİ

M — Mevzuat ekseni
TCMB ve Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB)

- **M1** TCMB — Döviz kredisi kullanma hakkı
- **M2** TCMB — Reeskont kredisi istisnaları
- **M3** TCMB — YTAK istisnaları
- **M4** TCMB — Kredi büyüme sınırı istisnası
- **M5** TCMB — Net ihracatçı şartı muafiyeti
- **M6** TCMB — Satışların reeskont taahhüdüne sayılması
- **M7** HMB — Dövizle sözleşme yapma hakkı

F — Finans sektörü ekseni
Bankalar ve kefalet kuruluşlarıyla

- **F1** Kefalet kuruluşları — Kredi Kefalet Programı
- **F2** Bankalar — Tedarikçi Finansman Desteği Kredi Programı
- **F3** Bankalar — Savunma sanayiine özel banka kredi paketleri
- **F4** *Görüşmede* — Yurt dışı banka ve ihracat kredi kuruluşu kaynakları
- **F5** *Planlanan* — İhracat Finansman Paketi

D — Doğrudan destek ekseni
SSB kaynaklarıyla

- **D1** SSB Yatırım ve Geliştirme Kredisi
- **D2** Sanayileşme yükümlülükleri ve teknoloji kazanımı
- **D3** Girişim sermayesi fonları
- **D4** Ana yüklenicilerin girişimcilik programları
- **D5** Teknoparklar ve ihtisas organize sanayi bölgeleri
- **D6** Millî Katılım Desteği ve Turkish Tech-Partner Zone
- **D7** Finans Veri Portalı ve finansal danışmanlık

T — Tamamlayıcı kamu destekleri

- **T1** YTAK, Öncelikli Finansman Belgesi ile
- **T2** YTAK, Teknoloji/Strateji Puanı ile
- **T3** KOSGEB Kapasite Geliştirme Destek Programı
- **T4** İmalat Sanayi Finansmanı ve İstihdamı Koruma Paketi
- **T5** 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun
- **T6** Ticaret Bakanlığı ve Türk Eximbank ihracat destekleri

Finansmana Erişimi Genişleten Mevzuat Düzenlemeleri



Finansmana erişimdeki en kalıcı kazanımlar düzenleyici çerçevede elde edilmiştir. TCMB ve Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) düzenlemeleri, savunma firmalarına döviz cinsinden borçlanma ve sözleşme imkânı tanırken kredi büyüme sınırı, reeskont ve YTAK alanlarındaki istisnalarla bankaların bu firmaları finanse etmesini de kolaylaştırmıştır.

Düzenlemelerin zaman çizelgesi

24.03.2022 TCMB

TSKGV grubunun SSB ve Millî Savunma Bakanlığına yaptığı yurt içi satışlar, TCMB onayıyla reeskont kredisinin ihracat taahhüdüne sayılabilir hâle gelmiştir.

08.07.2024 TCMB

TSKGV şirketleri ve savunma alanındaki bağlı ortaklıkları, reeskont kredisinde ihracat bedeli dövizini Merkez Bankasına satma şartından muaf tutulmuştur.

13.09.2024 TCMB

TSKGV şirketleri ile savunma sanayiinde faaliyet gösteren bağlı ortaklıklarına kullandırılan Türk lirası ve döviz krediler, bankaların kredi büyüme sınırı hesaplamasının dışına çıkarılmıştır.

17.01.2025 TCMB

Sermaye Hareketleri Genelgesi değişikliğiyle ihracatçı olmayan EYDEP A ve B sertifikalı firmalara döviz kredisi kullanma hakkı tanınmıştır.

24.01.2025 HMB

2025-32/71 sayılı Tebliğ ile EYDEP A ve B sertifikalı firmalar yurt içi sözleşmelerini döviz cinsinden veya dövize endeksli yapabilir hâle gelmiştir.

Kasım 2025 TCMB

Kredi büyümesinden istisna Türk lirası ihracat kredilerinde net ihracatçılık şartı savunma firmaları için kaldırılmış, EYDEP A ve B sertifikası tevsik belgesi sayılmıştır.

Türk Eximbank reeskont kredisinde tanınan istisnalar

TCMB İhracat ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler Reeskont Kredisi Uygulama Talimatındaki savunma sanayii firması tanımına EYDEP A ve B sertifikalı firmalar eklenmiştir.

Koşul	Diğer firmalar	Savunma sanayii firmaları
Senet vadesi	En çok 180 gün	**Türk lirasında 720, dövizde 360 güne kadar**
Firma limiti	3 milyar TL	**5 milyar 500 milyon TL**
İhracatçı skoru	En az 40 puan	**Aranmıyor**
121 gün ve üzeri vadeli kullanım	Limitin en fazla yüzde 60'ı	**Sınır yok**

Yatırım Taahhütlü Avans Kredisinde (YTAK) döviz istisnası

Genel kural YTAK kullanan firmalar yatırıma ilişkin yurt içi sözleşme, fiyatlama ve satışlarını Türk lirasıyla yapmayı TCMB'ye taahhüt etmektedir.

İstisna **Savunma sanayii firmaları bu taahhütten muaftır, söz konusu işlemleri döviz cinsinden de yapabilmektedir.** Böylece dövizle çalışan EYDEP firmalarının yatırım finansmanı gelir yapısıyla uyumlu hâle gelmektedir.

Finans Sektörüyle Geliştirilen Kredi ve Kefalet Programları



Teminat yetersizliği, KOBİ'lerin banka kredisine erişimindeki en yaygın engeldir. Kefalet kuruluşlarıyla kurulan ortak paket ve ana yüklenici alacağına dayanan tedarikçi finansmanı bu engelin aşılmasına katkı sağlamaktadır.

Kredi Kefalet Programı

Kredi Garanti Fonu (KGF), 30 milyar TL

İGE, 10 milyar TL

Katılım Finans Kefalet A.Ş. (KFK), 1 milyar TL

→ **41** milyar TL toplam kefalet → **51,25** milyar TL kredi kullanım imkânı → **1.600** işletme 11 milyar TL kredi kullanmıştır

KGF, İGE ve KFK kefaletiyle çalışan Kredi Kefalet Programı ile Türkiye'deki üç kefalet kuruluşu ilk kez bir kredi paketini ortak paydada aynı isimle sunmuştur.

Tedarikçi Finansman Desteği Kredi Programı

TSKGV grubu siparişi → **Tedarikçinin vadeli alacağı** → **Banka kredisi**

Bankalar TSKGV grubu sipariş sözleşmelerini teminat olarak kabul etmektedir. Tedarikçi, alacağın vadesini beklemeden işletme sermayesine ulaşmaktadır. Program kamu, özel ve katılım bankalarınca yürütülmektedir.

Üç kefalet paketinin koşulları

	KGF	KFK	İGE
Aracı bankalar	Halkbank, Vakıfbank, Ziraat, Ziraat Katılım, Denizbank, Yapı Kredi	Ziraat Katılım, Emlak Katılım	Halkbank, Vakıfbank, Ziraat Bankası
Kredi vadesi	Ödemesiz dönem dahil en çok 24 ay		
Kredi üst limiti	KOBİ için 25 milyon TL	KOBİ ve KOBİ dışı için 12,5 milyon TL	KOBİ için 30, KOBİ dışı için 50 milyon TL
Kefalet oranı	yüzde 80		
Para birimi	TL		TL, USD ve EUR
Başvuru süresi	31.12.2026 tarihine kadar		

Banka paketleri ve süren çalışmalar

Savunma sanayiine özel banka paketleri Yatırım mallarının finansal kiralama yoluyla edinilmesi ve işletme sermayesi kredisi

Görüşmeler sürmektedir

Yurt dışı banka kaynakları
Kredi limitlerinin genişletilmesi ve teminat yapılarının iyileştirilmesi

Görüşmeler sürmektedir

İhracat kredi kuruluşları yurt dışı finansmanı
İhracat kredi kuruluşları (ECA) ile orta ve uzun vadeli kredi

Planlanan **İhracat Finansman Paketi** İGE kefaletli, toplam 100 milyon USD kefalet limiti

17

Kamu Kaynaklı Krediler ve Teşvikler



Kamu kaynaklı krediler ve faiz destekleri, ekosistemdeki firmaların yatırım maliyetini piyasa koşullarının altına çekmektedir. Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Teknoloji/Strateji Puanıyla 1 milyar TL ve üzeri, Öncelikli Finansman Belgesiyle 100 milyon TL ve üzeri yatırımları kapsamakta, savunma sanayiindeki Ar-Ge merkezi sayısı Türkiye genelinin dört katından hızlı artmaktadır.

SSB Yatırım ve Geliştirme Kredisi

Yatırım ve Geliştirme Faaliyetlerini Destekleme Programı

25 milyon USD yıllık bütçe	**2,5 milyon USD** firma başına üst sınır
yüzde 20,98 2026 faiz oranı	**2 yıl** anapara ödemesiz

Vade Tesis inşaatında 7, makine teçhizat ve nitelikli personelde 5 yıl

Teminat Anapara ve faiz tutarında kesin teminat mektubu

Başvuru YETEN Portalı üzerinden, çağrıdaki öncelikli yatırım konularında

Tesis kredisi Ankara Uzay ve Havacılık ile Kırıkkale Silah Sanayi ihtisas bölgelerinde

Holdingler, TSKGV şirketleri ve borsada işlem gören şirketler başvuramamaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı programları

1 YTAK, Öncelikli Finansman Belgesi (ÖFB) ile

100 milyon TL ve üzeri

teşvik belgeli imalat sanayii yatırımları

Yatırımın yüzde 50'sine ve 1 milyar TL'ye kadar kredi

Başvurular 28.09.2026'da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı elektronik portalında başlamıştır

2 YTAK, Teknoloji/Strateji Puanı (TSP) ile

1 milyar TL ve üzeri

yatırım projeleri

Ön başvuru ve kesin başvuru aşamalarından oluşan teknoloji ve strateji puanı değerlendirmesi

20.12.2023'ten itibaren uygulanmaktadır

3 KOSGEB Kapasite Geliştirme Destek Programı

EYDEP seviyesine göre kredi üst limiti

A 30, B 27,5, C 25 milyon TL

36 ay vadeli kredinin 20 puanı destekle karşılanmaktadır

4 İmalat Sanayi Finansmanı ve İstihdamı Koruma Paketi

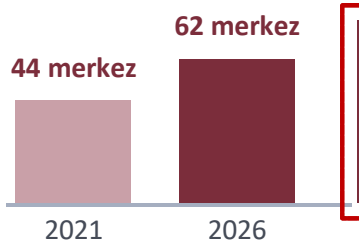
1 Eylül 2026'da kullanıma açılmıştır

Kredi üst sınırı KOBİ 50, büyük işletme 150 milyon TL

İstihdamını koruyan işletmelerde sabit faiz **yüzde 37 → yüzde 25**

5 Ar-Ge merkezleri ve teşvikler

Savunma sanayiindeki Ar-Ge merkezi sayısı



yüzde 41 artış, Türkiye genelinde yüzde 9

5746 sayılı Kanun teşvikleri

- Ar-Ge harcamalarının tamamı kurumlar vergisi matrahından indirilmektedir
- Ar-Ge personelinin gelir vergisinin yüzde 95'ine kadarı terkin edilmektedir
- Sigorta primi işveren hissesinin yarısı Hazineden karşılanmaktadır
- Damga ve gümrük vergisi ile katma değer vergisi istisnası

18

Ticaret Bakanlığı ve Türk Eximbank İhracat Destekleri



Ticaret Bakanlığı ve Türk Eximbank destekleri, SSB araçlarını ihracat tarafında tamamlamaktadır. Türk Eximbank ihracatın ve yabancı alıcının finansmanına katkı sağlarken Bakanlık fuar katılımını, yeni pazarlara girişi ve markalaşmayı desteklemektedir.

Türk Eximbank

Türkiye'nin resmî ihracat destek kuruluşu

Reeskont Kredileri
TCMB kaynaklı ihracat kredisinde savunma sanayii firmalarına yönelik özel düzenlemeler bulunmakta, TSKGV şirketleri ve savunma alanındaki bağlı ortaklıkları için özel istisnalar uygulanmaktadır.

Devlet Garantili Alıcı Kredisi
Yabancı kamu kurumlarının Türkiye'den alımları devlet garantisi altında finanse edilmekte, uluslararası ihalelerde ihracatçı lehine niyet mektubu düzenlenmektedir.

Alacak Sigortası
İhracatçının kısa vadeli satışlarından doğan alacaklar, ticari ve politik risklere karşı belirli limitler dahilinde güvence altına alınmaktadır. Poliçe teminat gösterilerek bankalardan ihracat kredisi temini kolaylaşmaktadır.

Yurt dışı ve yurt içi fuar destekleri

Yurt dışı fuarlar Millî katılım ve bireysel katılımlarda 2026 üst sınırı fuar başına genel fuarda 738.563 TL, sektörel fuarda 1.231.848 TL'dir.

Prestijli fuarlar Bakanlık her yıl belirlemekte, 2026 listesinde Eurosatory, Farnborough, MSPO, DSA, ADEX ve IDEAS bulunmaktadır. Fuar başına üst sınır 3.698.274 TL'dir.

Yurt içi fuarlar Sektörel nitelikli fuarlara katılımda üst sınır 392.446 TL, SAHA 2026 gibi prestijli fuarlarda 1.292.800 TL'dir.

Yeni pazarlara giriş ve işbirliği

Pazara giriş belgesi desteği
Hedef pazarda satış için gereken sertifika, ruhsat ve kayıt giderlerinin yüzde 50'si karşılanmaktadır.

Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (UR-GE)
İhracatçı birlikleri ve kümelenmeler gibi işbirliği kuruluşlarının ortak eğitim, danışmanlık ve pazarlama projelerine yüzde 75 destek verilmektedir.

Markalaşma destekleri

Marka Destek Programı
Yurt dışında marka oluşturan şirketlerin tanıtım, fuar, yurt dışı birim kirası, danışmanlık ve tescil giderlerinin yüzde 50'si 4 yıl desteklenmektedir.

TURQUALITY
Dünya markası olma hedefindeki şirketlere yönelik devlet destekli markalaşma programıdır. Hedef pazarlardaki faaliyetlerin yüzde 50'si pazar başına 5 yıl desteklenmektedir.

TURQUALITY programındaki bazı savunma firmalarının markaları

ASELSAN · ROKETSAN · TUSAŞ · TEI · FNSS · STM · Nurol Makina · Nurol Teknoloji · CANİK · SARSILMAZ

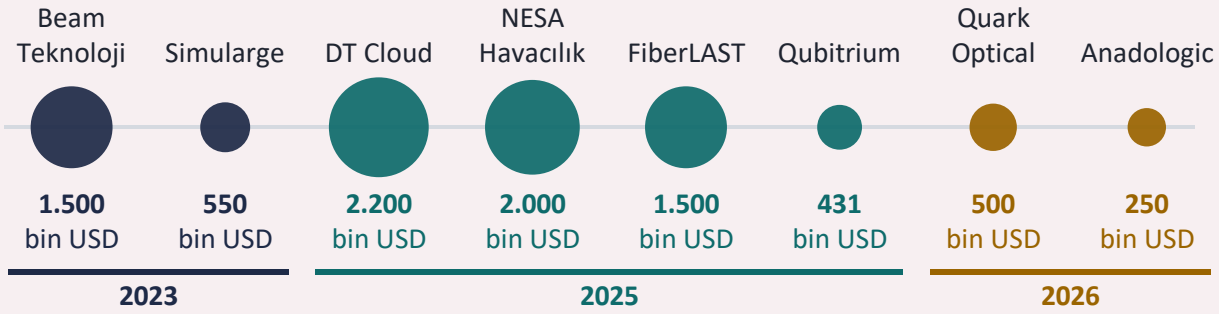
Girişim Sermayesi, Teknopark ve Millî Katılım Destekleri



Henüz düzenli geliri ve teminat gösterebileceği varlığı bulunmayan erken aşama teknoloji girişimleri, finansmanı kredi yerine ortaklık payı karşılığında girişim sermayesi fonlarından sağlamaktadır. Teknoparklar firmaları ana yüklenicilere yaklaştırırken millî katılım destekleri ilk ihracat temaslarının maliyetini düşürmektedir.

SSTEK Savunma Sanayii Teknolojileri A.Ş. fonunun girişim yatırımları

Fon 8 girişime toplam 8,9 milyon USD yatırım yapmıştır.



Teknopark İstanbul Yüksek Teknoloji Fonu
2023'te kurulan fon erken aşama derin teknoloji girişimlerine yatırım yapmaktadır. Değeri 30 Haziran 2026'da 92,5 milyon TL'dir.

Teknopark İstanbul Çağla Fonu
2025'te kurulan fon, kampüsteki erken aşama girişimlere yatırım yapmaktadır. Hedeflenen hacim birkaç yılda 10 milyon USD'dir.

Ana yüklenicilerin girişimcilik programları

ASELSAN
Açık Çağrı ve DeepDefence

HAVELSAN
ANKA JET ve Jet Cube programları

TUSAŞ
HANGAR programları

Teknoparklar



2026 yılı millî katılım fuarları



Millî Katılım Desteği
SSB alan kirasını ödemekte, 50 metrekareye kadar alan ücretsizdir. Firma katkısı en fazla yüzde 20'dir.

Turkish Tech-Partner Zone
2025'te başlamış, standı olmayan firmalara ücretli mini stant sunmaktadır.

Finansal danışmanlık SSB, ihtiyaç duyan firmaların kendilerine uygun finansman aracını belirlemesine ve ilgili kurumlarla temas kurmasına destek olmaya çalışmaktadır.



BÖLÜM IV

Yetkinliğe Dayalı Kademeli Finansmana Erişim

Bu bölümde bir savunma sanayii firmasının yetkinliğini belgeledikçe yararlanabileceği finansman araçlarının kademeli olarak nasıl genişlediği ele alınmakta, bu araçlara tek noktadan erişim sağlayan finansman destek programları portalı tanıtılmaktadır.

21

Yetkinlik Arttıkça Genişleyen Finansman İmkânları

Bir firmanın yararlanabileceği araçlar, yetkinliğini belgeledikçe kademeli olarak genişlemektedir. Önceki aşamada açılan imkânlar korunmakta, bazı araçlar ise sertifika seviyesinden bağımsız olarak her firmaya açıktır.



Belgelenen yetkinlik arttıkça araç seti genişlemekte, önceki aşamanın imkânları korunmaktadır

GİRİŞİM AŞAMASI
Erken aşama teknoloji girişimi

1. Girişim sermayesi fonları
2. Girişimcilik programları
3. Teknopark ve kuluçka merkezleri

KAYITLI TEDARİKÇİ
YETEN kaydı tamamlanmış firma

4. SSB Yatırım ve Geliştirme Kredisi
5. Millî Katılım Desteği
6. EYDEP değerlendirmesine başvuru

SERTİFİKALI TEDARİKÇİ
EYDEP A, B veya C sertifikalı firma

7. Sanayileşme sözleşmelerinde EYDEP iş payı
8. KOSGEB Kapasite Geliştirme kredisi

KALİFİYE TEDARİKÇİ
EYDEP A veya B sertifikalı firma

9. Döviz kredisi kullanma hakkı
10. Dövizle sözleşme yapma hakkı
11. Reeskont kredisi istisnaları
12. YTAK istisnaları
13. TL ihracat kredisinde net ihracatçı şartı muafiyeti

Sertifika seviyesinden bağımsız araçlar

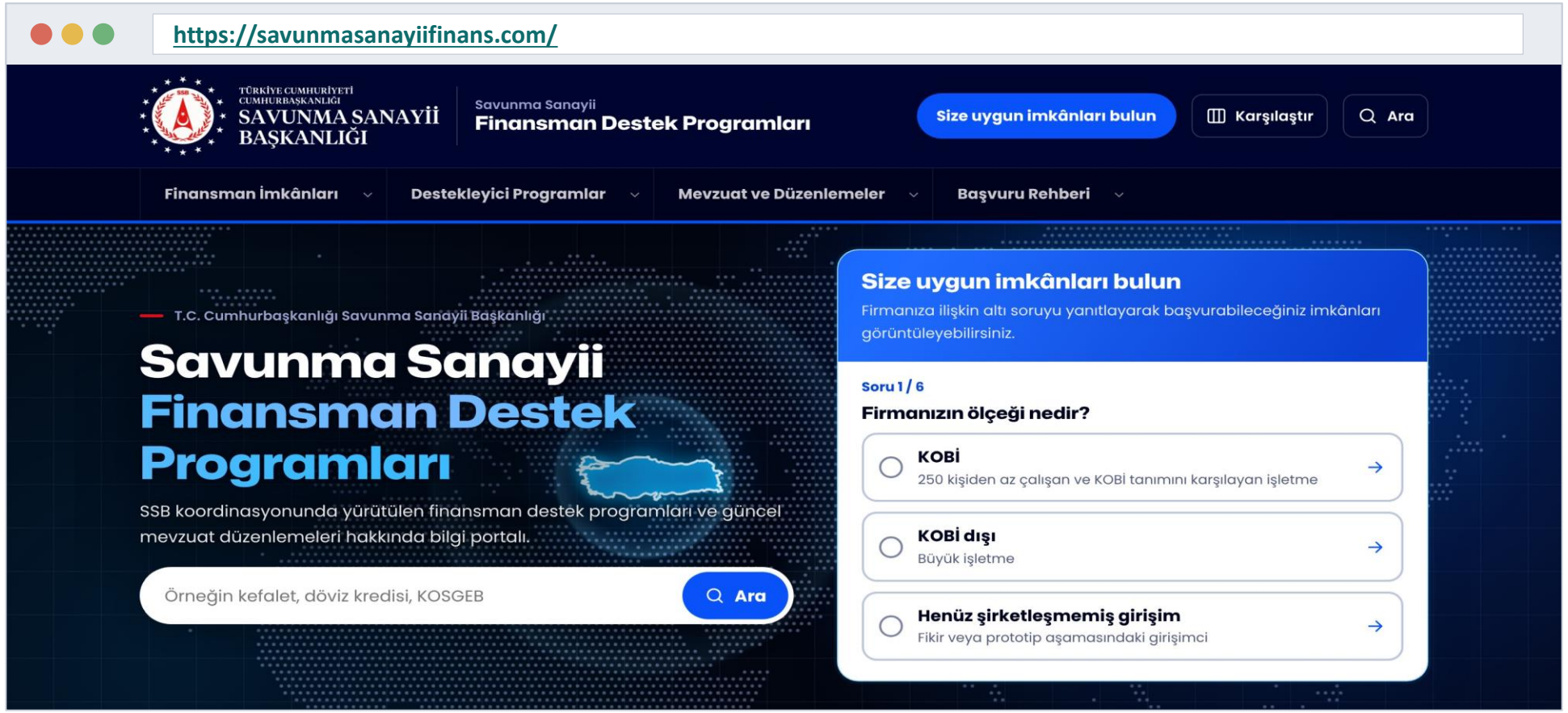
14. Tedarikçi Finansman Desteği Kredi Programı
15. Kredi Kefalet Programı
16. Banka kredi paketleri
17. Türk Eximbank kredileri
18. ÖFB ile YTAK
19. TSP ile YTAK
20. İmalat Sanayi Paketi
21. Ar-Ge merkezi teşvikleri
22. Ticaret Bakanlığı fuar desteği
23. Marka ve TURQUALITY desteği
24. Finansal danışmanlık
25. İhracat Finansman Paketi, planlanan

22

Savunma Sanayii Finansman Destek Programları Portalı



Portal adresi https://savunmasanayiifinans.com/ Portal, firmaların SSB koordinasyonundaki finansman destek programlarına ve güncel mevzuata tek noktadan erişmesini, altı soruluk yönlendirmeyle kendilerine uygun imkânları görmesini sağlamaktadır.



Portalda yer alan başlıklar

- Finansman imkânları
- Destekleyici programlar
- Mevzuat ve düzenlemeler
- Başvuru rehberi
- Altı soruyla uygun imkânları bulma
- İmkânları karşılaştırma ve arama

Teşekkürler

Finansmana erişimin güçlenmesiyle Türk savunma sanayii, büyüyen küresel pazarda kalıcı bir güç hâline gelmektedir.

BAŞKANLIK FİNANS DANIŞMANLIĞI

ALT YÜKLENİCİ VE TEDARİK YÖNETİMİ ÇALIŞTAYI



Ekin Yücelir HELVACI GÜRSAN

Silah Sistemleri ve Mühimmat Sektör Müdürü

Savunma Sanayii Başkanlığı Sanayileşme Dairesi

Bir Çalıştaydan Fazlası

2024 | DİNLEDİK

Anket, 28 masa ve ikili görüşmelerle sektörün önceliklerini ortaklaştırdık.

2024–2026 | UYGULADIK

İnsan kaynağı, ihracat, sanayileşme ve finansman alanlarında mekanizmalar geliştirdik.

BUGÜN | GELECEĞİ TASARLAMAYA

Üretim kapasitesi, yaygınlık, alternatif kaynak, teknolojik bağımsızlık, ihracat ve yetkinlik gündemine geçiyoruz.

01

2024’te ne yaptık?

Sektörün gündemini varsayımla değil, veri ve katılımla belirledik.

01 SAVUNMA ve HAVACILIK SEKTÖRÜ ALT YÜKLENİCİ ANKETİ

02 ÇALIŞTAY GÜNDEMİNİN OLUŞTURULMASI

Önce sorduk, sonra gündemi birlikte kurduk

01

ANKET

Sektörün sorun alanları ve öncelikleri toplandı.

02

4 ORTAK GÜNDEM

01 Sürdürülebilir İnsan Kaynağı

02 İhracat Destek ve Yönlendirmeleri

03 Güçlü Piramit Yapısı

04 Nakit Akışı Yönetimi

Geniş Katılım, Yoğun Temas, Yüksek Öneri Üretimi

392
katılımcı

239
firma temsilcisi

28
çalıştay masası

1.537
bireysel öneri

419
masa önerisi

558
ikili iş görüşmesi

SSB 295 | Ana Yükleniciler 252



02

2024 çalıştayından ne çıktı?

01 SAVUNMA ve HAVACILIK SEKTÖRÜ ALT YÜKLENİCİ ANKETİ

02 ÇALIŞTAY SONUÇLARININ SINIFLANDIRILMASI

03 BAŞKANLIK İÇİ KOORDİNASYON

04 SEKTÖR BEKLENTİ HARİTASI



4 ana başlık, 16 somut odak alanı

Çıktılar tek tek değil, birbirini tamamlayan bir sistem olarak ele alındı

01 SÜRDÜRÜLEBİLİR İNSAN KAYNAĞI

- Eğitim ve yetkinlik geliştirme
- Personel transferi ve düzenleme stratejileri
- Ücret ve yan haklar
- Kurumsal gelişim ve İK sürdürülebilirliği

02 İHRACAT DESTEKLERİ

- İhracat teşvik ve destek mekanizmaları
- Uluslararası tanıtım ve pazarlama
- Ana–alt yüklenici işbirliği
- İhracat mevzuatı ve süreç iyileştirme

03 GÜÇLÜ PİRAMİT YAPISI

- Rekabet ve yetkinlik yönetimi
- Piramit yapısı ve iş dağılımı
- Verimlilik ve performans yönetimi
- İştirak yönetimi ve yapılanma

04 NAKİT AKIŞI YÖNETİMİ

- Ödeme süreçleri ve vade yönetimi
- Finansal destek ve kredi mekanizmaları
- Avans ve teminat sistemi
- Döviz ve eskalasyon yönetimi

03

2024–2026 arasında ne yaptık?

Çalıştay çıktıları farklı araçlarla uygulamaya, mevzuata ve finansman mekanizmalarına taşındı.



İnsan kaynağı ve ihracatta kapasiteyi güçlendiren adımlar

01 İNSAN KAYNAĞI

1. **Ücretsiz teknik eğitimler**
   Kategori-C SK/O ve TİK yükümlülükleri kapsamında ana yükleniciler tarafından.
2. **İnsan Yönetimi Olgunluk Modülü**
   İYOM | EYDEP ile kıymetlendirme
3. **Nitelikli istihdam finansmanı**
   Yatırım ve Geliştirme Faaliyetlerini Destekleme Programı kapsamında kredi mekanizması.
4. **Milli Yetkinlik Hamlesi**
   Savunma Sanayi Eğitim Programları ile geleceğin mühendislerinin ekosisteme alınması

02 İHRACAT

1. **Savunma Sanayii Müşavirleri**
   Endonezya, Malezya, Pakistan ve Azerbaycan’da saha erişimini güçlendiren yapı.
2. **SSİ Toplantıları**
   Yabancı ülkelerle gerçekleştirilen iş birliği platformlarında KOBİ’lere öncelik.
3. **Fuar erişimi**
   50 m²’ye kadar alan kirası desteği ve seçili fuarlarda SSB KOBİ Standı.
4. **NATO**
   NATO ihalelerine katılımlar, davetler, yönlendirmeler

03

Nakit akışında izleme + finansmana erişim + mevzuat esnekliği

1 **ÖDEME GÖRÜNÜRLÜĞÜ**

SSB projelerinde ödeme süreçleri tamamen dijitalleşti; ana yüklenicilerin alt yüklenici ödemeleri 3 ayda bir raporlanarak sistematik takibe alındı.

2 **FİNANSMANA ERİŞİM**

KOSGEB işbirliğiyle EYDEP A/B/C KOBİ'lerine avantajlı finansman; Kredi Garanti Fonu kefaleti ve ödemesiz dönem; Yenilikçi ve İleri Teknolojiler Katılım Girişim Sermayesi Yatırım Fonu.

3 **TEDARİKÇİ FİNANSMANI**

ASELSAN, TUSAŞ, HAVELSAN, ROKETSAN, ASPİLSAN, İŞBİR, TEI ve STM sözleşme/siparişlerinin kredi teminatı olarak kullanılabildiği program.

4 **DÖVİZ / MEVZUAT ESNEKLİĞİ**

EYDEP A/B firmaları için döviz kredisi, dövizli sözleşme, YTAK ve reeskont kredisi istisnalarına erişim imkânları genişletildi.

04

Güçlü piramit için görünürlük, yükümlülük ve performans

Görünürlük

YETEN ile sektöre girmek isteyen, ben de varım diyen tedarikçiler

Yan sanayi / KOBİ iş payı

EYDEP ve TÜK yükümlülükleriyle nitelikli yerli katkının tabana yayılması.

01 ANA YÜKLENİCİ

02 ANA ALT YÜKLENİCİ

03 ALT YÜKLENİCİ / TEDARİKÇİ

04 KOBİ – YETKİNLİK – TEKNOLOJİ – YERLİ KATKI

EYDEP ile sertifikasyon

Yetkinliğin ölçülmesi ve geliştirilmesi

Yerlilik ve iş payı takibi

Sanayileşme süreçlerinde oranların düzenli izlenmesi.

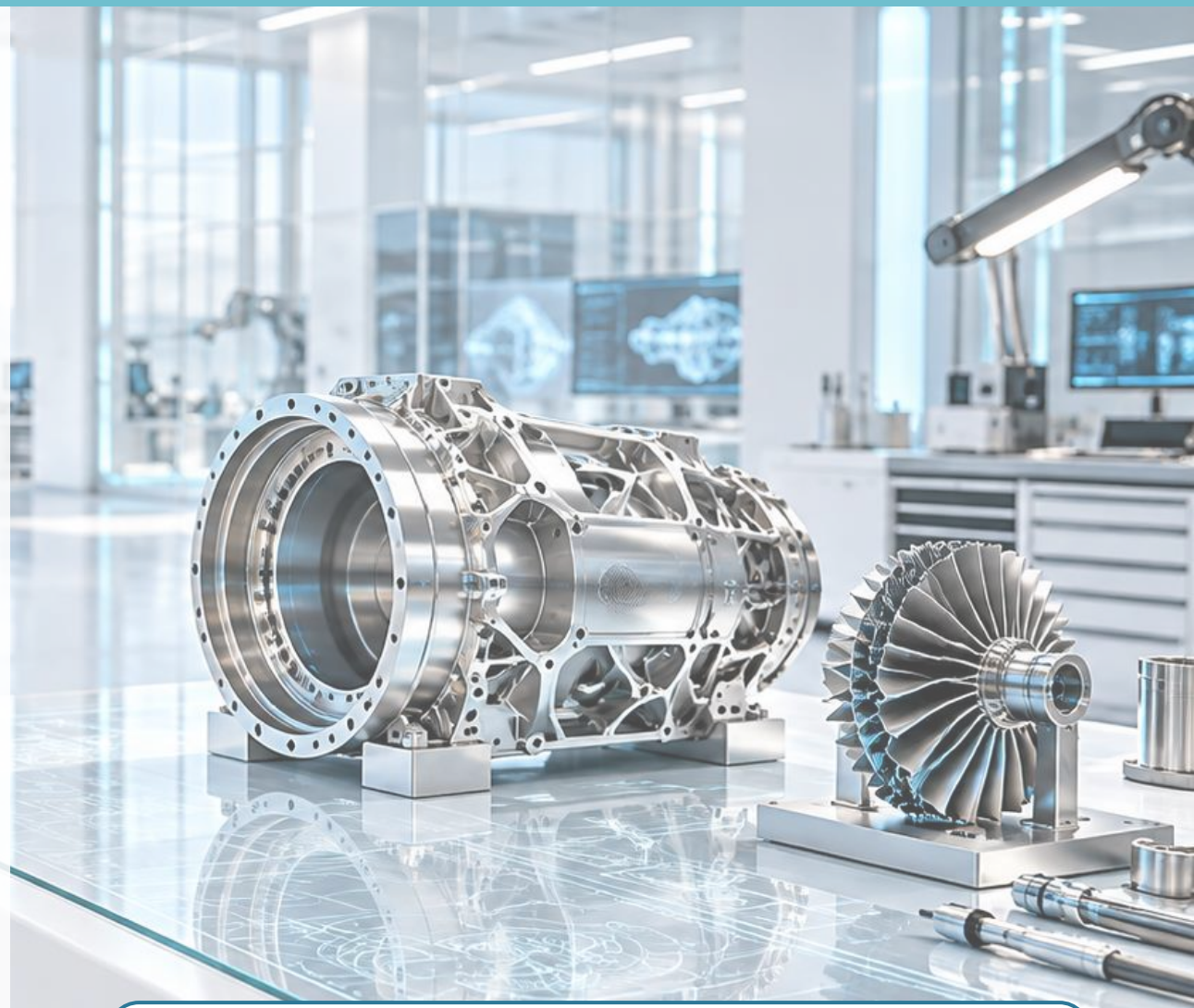
Güçlü piramit = yalnızca daha fazla tedarikçi değil; daha görünür, ölçülebilir ve yetkin bir tedarik ağı.

04

Çalıştay hedefimiz nedir?

SEKTÖR HEDEFİMİZ

EKOSİSTEMİN TASARLANMASI



Sorunları tek tek çözmekten, ekosistemin sürdürülebilirliğini ve dayanıklılığını birlikte tasarlamaya.

Büyüyen sektör için daha dayanıklı, sürdürülebilir bir üretim ağı



ÇALIŞTAY HEDEFİ

Sektör Gündeminden Koordinasyona

01 **Etkileşim**

Firma bazında ihtiyaç, darboğaz ve kapasite beklentilerini anlamak.

02 **Koordine**

İkili İş birliği koordinasyon toplantıları sonrası uygulanabilir adımları olgunlaştırmak.

03 **Eşleştirme**

Beklentileri ilgili kurum, ana yüklenici ve destek mekanizmalarıyla ilişkilendirmek.



Hedeflerimiz belli; sektörümüz bu hedeflere ne kadar hazır?

Görüşleriniz ve Değerlendirmeleriniz için





TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞI

SAVUNMA VE HAVACILIK SEKTÖRÜNDE ALT YÜKLENİCİ VE TEDARİK YÖNETİMİ ÇALIŞTAYI

Bursa
17 Ekim 2026

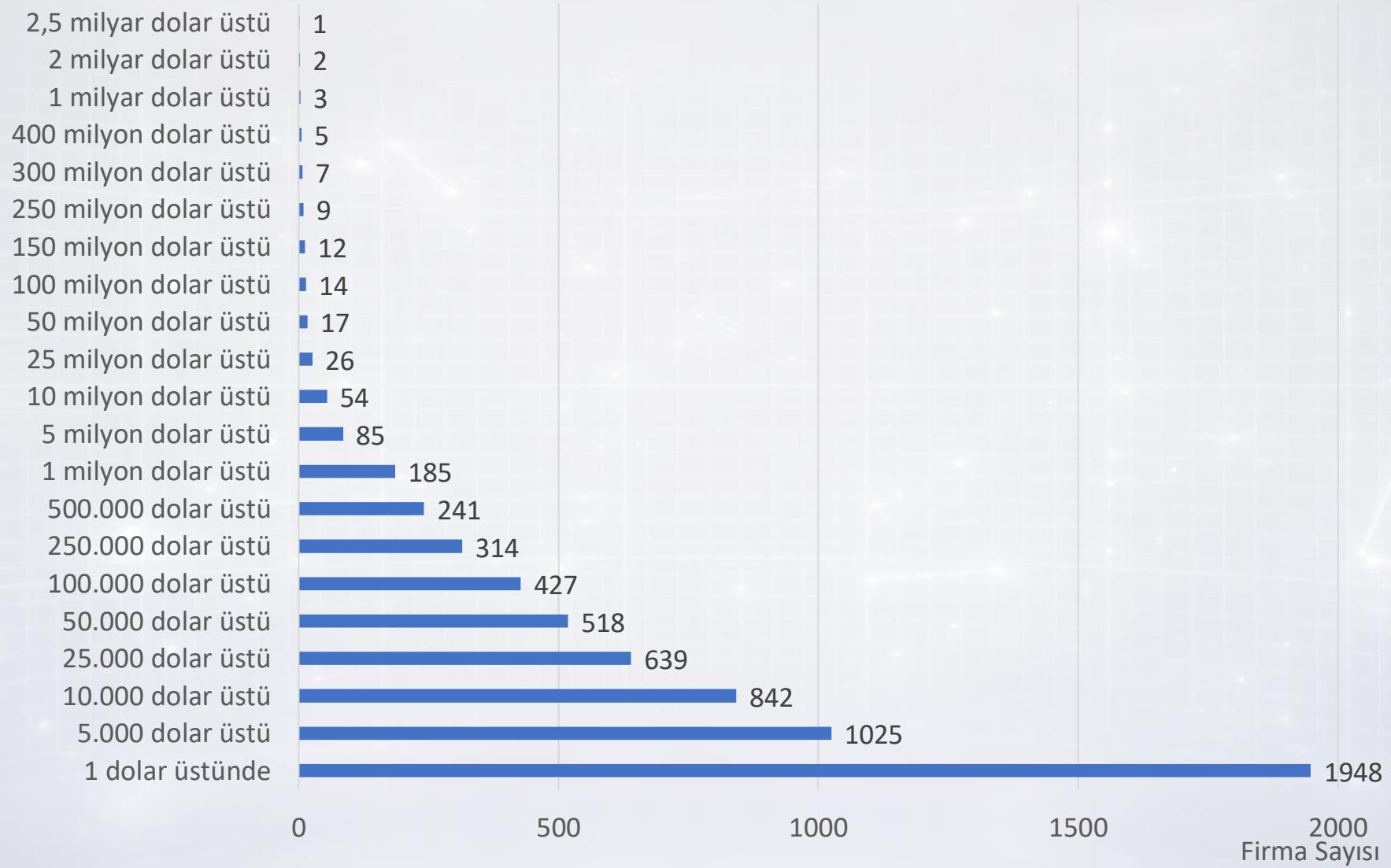
Dr. Ertaç KOCA

Savunma ve Havacılık İhracatı Yapan İlk 20 Ülke

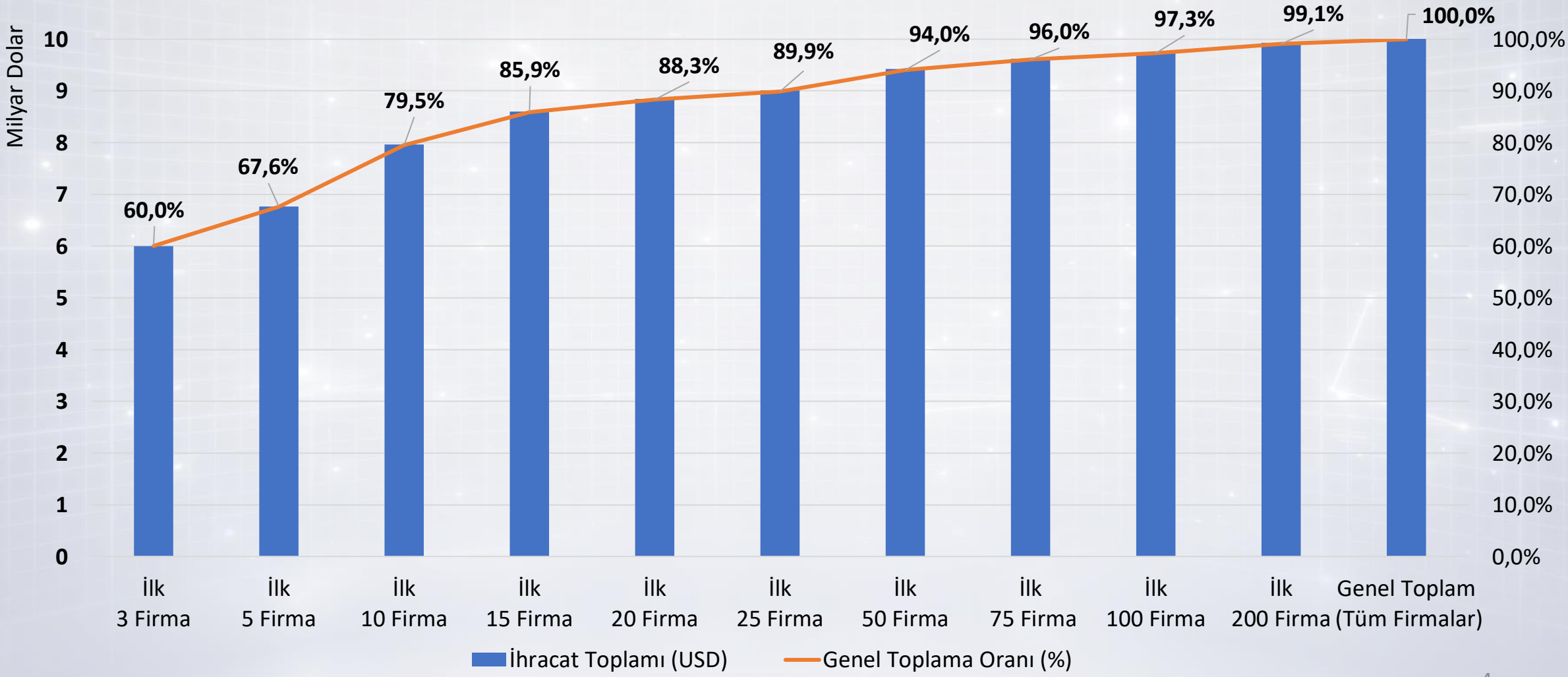
01	ABD	11	Türkiye
02	Fransa	12	Hollanda
03	Rusya	13	Norveç
04	Almanya	14	Polonya
05	Çin	15	İsveç
06	İtalya	16	Kanada
07	İsrail	17	Çekya
08	Birleşik Krallık	18	Güney Afrika
09	Güney Kore	19	Danimarka
10	İspanya	20	İsviçre

Kaynak:SIPRI, 2025I

Savunma ve Havacılık İhracatı Yapan Şirketlerimiz (2025)



Savunma ve Havacılık İhracatı Yapan Şirketlerimiz (2025)



Avrupa'da En Çok İhracat Yapan Savunma Şirketleri (2025)

BİRLEŞİK KRALLIK	
1. BAE Systems	13790 $
2. Rolls-Royce	6180 $
3. Thales UK	1750 $
4. Leonardo UK	1560 $
5. MBDA UK	1430 $
6. Babcock	972 $
7. Ultra Elect.	803.5 $
8. Lockheed M.	622.1 $
9. General Dyn.	531.4 $
10. QinetiQ	324 $

FRANSA	
1. Dassault	4460 $
2. Thales	3700 $
3. MBDA	3130 $
4. KNDS	2160 $
5. Naval Group	2010 $
6. Safran	1600 $
7. Airbus Def.	864 $
8. ArianeGroup	561.6 $
9. Exail	466.6 $
10. Arquus	324 $

İTALYA	
1. Leonardo	4500 $
2. Fincantieri	1200 $
3. Iveco	736.3 $
4. RWM Italia	457.3 $
5. MBDA	313.2 $
6. Elettronica	263.5 $
7. MES	221.4 $
8. Rheinmetall	187.9 $
9. Avio	182.5 $
10. WASS	155.5 $

ALT YÜKLENİCİLER VE İHRACAT

(1) Herkes **ihracat** yapmalı mı**?**

(2) Ana yükleniciler **yerli alt sistem** kullanmaya mecbur mu**?**

(3) İhracat **Pazarlama**sına hazır mısınız**?**

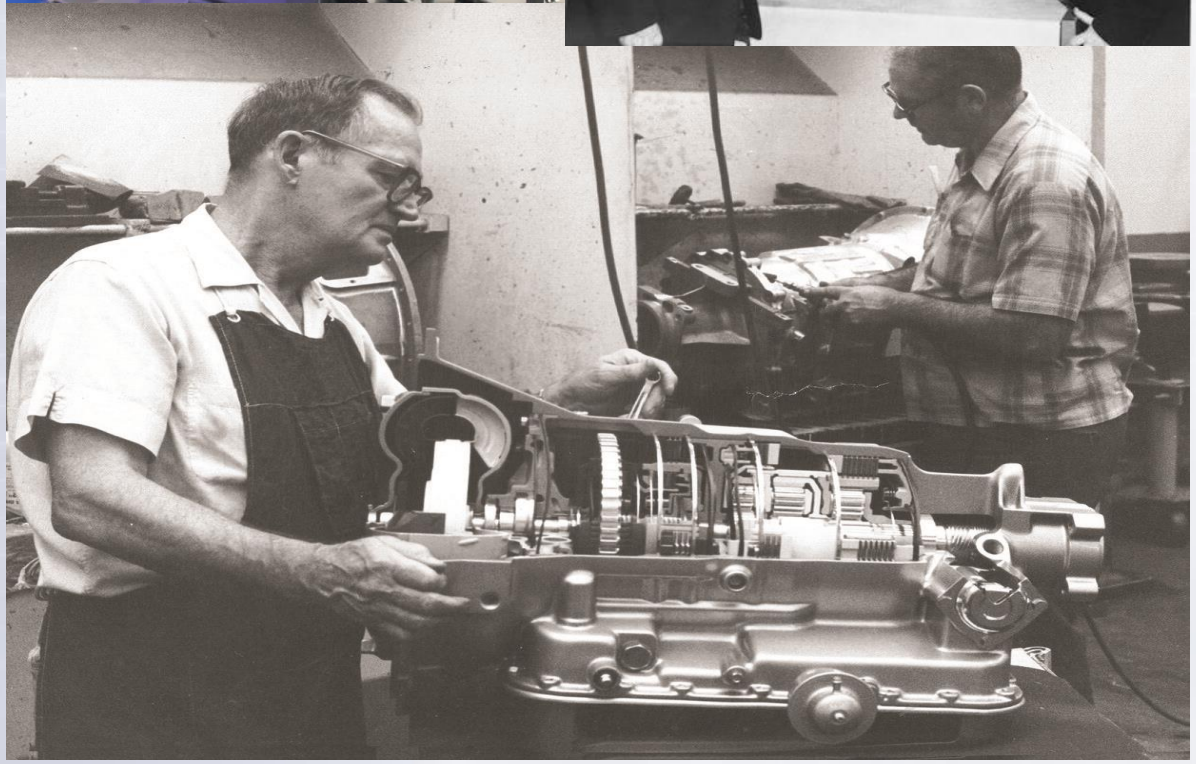
Yaptırımlar, teşvikler, offset, tahkim, gümrükleme, izin süreçleri, politik-ekonomi, pazar önceliklendirme, İhracat Bilgi Yönetim Sistemi ve İnsan Kaynağı.

(4) Nasıl **büyüme**li**?**

Alt sistemde uzmanlaşmak vs *Ana yükleniciliğe soyunmak*







Kuruluş: 1915, Indianapolis

3900 Personel

Kişi Başı 1 Milyon + $ Ciro

Brüt karlılık: % 50
Net karlılık: % 25

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
SAVUNMA SANAYİ BAKANLIĞI

Nahçıvan Savunma Sanayi Bölgesi



Türkiye sınırında, savunma sanayiine özel bir üretim ve teknoloji ekosistemi

Türkiye sınırında Savunma Sanayi arazisi

ALAN

200 ha ilk faz

+100–300 ha genişleme

KONUM

Nahçıvan ÖC

Kengerli rayonu

NAHÇIVAN HAVALİMANINA

15 km

Nahçıvan Uluslararası Havalimanı

TÜRKİYE SINIRINA

70 km

Sederek – Dilucu kapısı

ULAŞIM

Merkezi karayolu

TC sınırından Zengezur koridoruna uzanan güzergâh üzerinde

KOMŞU ALTYAPI

17 km

Nahçıvan Sanayi Parkı'na

Model ve Yapılanma

Sistem şirketleri

Platform ve nihai ürün entegrasyonu

Alt sistem şirketleri

İtki, güdüm, harp başlığı, zırh, elektronik modüller

Teknoloji şirketleri

Yazılım, sensör, yapay zekâ, Ar-Ge ve girişimler



Türk şirketleri neden Nahçıvan'a gelmeli?

01

Altyapı devletten

Elektrik, gaz, su, fiber ve yollar parsel sınırına kadar devlet tarafından getirilir; 55 MW özel santral.

02

Vergi ve gümrük muafiyeti

Nahçıvan genelinde vergi ve gümrük ödemelerinden muafiyet; ekipman ve hammadde ithalatı dahil.

03

Tek pencere

Birden fazla kurum yerine tek muhatap: Savunma Sanayi Bakanlığı. İzinler kısa sürede, tek başvuruyla.

04

Kısa kara yolu

Uçağa gerek yok: Türkiye'den tır ile parça ithalatı ve ürün ihracatı, kısa ve doğrudan güzergâh.

05

Düşük işgücü maliyeti

Rekabetçi ücret düzeyi; genç ve eğitilebilir iş gücü ile üretim maliyetlerinde avantaj.

EK AVANTAJLAR

Alım garantisi

Devlet Savunma Siparişi kapsamında

Hazır arazi

Bedelsiz / imtiyazlı parsel tahsisi

İmtiyazlı kredi

Tesis kurulumu için düşük faiz

İhracata uygun

NATO standartlarında güvenlik altyapısı

Nahçıvan'da birlikte üretelim.

İletişim:

info@mdi.gov.az